

# Förenklingsuppdragen

- Stärka och påskynda förenklingsarbetet för att nå målen i livsmedelsstrategin
- Förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag

Regeringsuppdrag, slutrapport



---

Citera gärna Livsmedelsverkets texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Livsmedelsverket, 2026.

Livsmedelsverket. Regeringsuppdrag 2024. Regeringsuppdrag – Uppdrag att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag. Regeringsuppdrag – Stärka och påskynda förenklingsarbetet för att nå målen i livsmedelsstrategin. Livsmedelsverket Uppsala.

# Innehåll

Sammanfattning.....	5
1. Uppdragen.....	7
1.1 Stärka och påskynda förenklingsarbetet för att nå målen i livsmedelsstrategin .....	7
1.2 Förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag .....	7
1.3 Avgränsningar.....	8
2. Genomförande .....	9
2.1 Metoder i arbetet med förenkling för företag.....	9
2.2 Utmaningar och hinder i arbetet med regelförenkling.....	14
2.3 Möjligheter i arbetet med regelförenkling .....	14
3. Genomförda aktiviteter - Ett ändamålsenligt regelverk .....	16
3.1 Nya tolkningar och tillämpning av lagstiftning.....	16
3.2 Nya och ändrade föreskrifter .....	17
3.3 Hemställan om ändringar i författningar .....	22
3.4 Övriga aktiviteter.....	23
4. Genomförda aktiviteter - God service och gott bemötande.....	26
4.1 Utveckling av ledning, styrning och uppföljning .....	26
4.2 Utveckla kundservicefunktionen Fråga oss.....	27
4.3 Översyn av Kontrollwiki.....	27
4.4 Uppdraget Märk rätt ska förenkla och förbättra kommunikationen med företag.....	28
4.5 AI-assistent möjliggör enklare regelstöd.....	28
4.6 Utbildning i Motiverande samtal .....	29
4.7 Klarspråk för ett enklare och tydligare språk som ökar förståelsen .....	29
4.8 Effektivare exportgodkännanden ska underlätta ökad livsmedelsexport .....	30
4.9 Förstudie om nya arbetssätt vid utfärdande av exportintyg .....	31
4.10 Minskad administration vid planering av slakt .....	31
4.11 Möjlighet för företagen att se ärenden i Mina sidor .....	31
4.12 Alla E-utbildningar gratis och tillgängliga för alla.....	31
4.13 Utbildning om material i kontakt med livsmedel.....	32
4.14 Registrering av UF-företag .....	32
5. Genomförda aktiviteter - Dialog med företagen .....	33

5.1 Möten med branschorganisationer och företag .....	33
5.2 Webbinarier tillsammans med andra myndigheter .....	34
5.3 Enklare remittering inför uppdateringar på Kontrollwiki .....	34
5.4 Stöd till företag för stärkt livsmedels- och dricksvattenförsörjning .....	35
6. Genomförda aktiviteter - Riskbaserad och likvärdig kontroll .....	36
6.1 Arbetet med god kontrollsed .....	36
6.2 Utveckling av kontrollprocessen i samarbete med slakterierna .....	39
6.3 Skapa förutsättningar att utföra köttkontroll på distans .....	40
6.4 Ökad tydlighet för djurskyddsbedömning inför slakt .....	41
6.5 Stärkt stöd till kontrollmyndigheter och företag om kontroll av kosttillskott .....	41
7. Handlingsplan för fortsatt förenklingsarbete .....	43
7.1 Livsmedelsverkets arbete med förenkling .....	43
7.2 Handlingsplanen utgår från fokusområdena .....	44
7.3 Planerade aktiviteter i handlingsplanen .....	46
7.4 Utvärdering av handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete .....	51
8. Slutsats .....	53
8.1 Förväntade effekter för företag .....	53

# Sammanfattning

Under 2024 fick Livsmedelsverket två uppdrag från regeringen med syftet att minska regelbördan för livsmedelsföretag. I den här rapporten redovisas de båda uppdragen.

Enligt myndighetens instruktion ska Livsmedelsverket skapa goda förutsättningar för företagande och en konkurrenskraftig livsmedelskedja. Under uppdragstiden januari 2024 till december 2025 har myndigheten, utöver det löpande arbetet, genomfört över fyrtio aktiviteter som förväntas förenkla för livsmedelsföretagen. Vi har inhämtat synpunkter från företag och branschorganisationer och prioriteringar har delvis gjorts utifrån dessa.

Arbetet har haft ett helhetsperspektiv och omfattat både regelförenklingar och insatser för bättre service, bemötande, dialog och en mer riskbaserad och likvärdig kontroll.

Eftersom livsmedelsområdet till stor del regleras genom gemensam EU-lagstiftning har Livsmedelsverket satsat på att stärka det strategiska EU-arbetet, bland annat genom att arbeta mer proaktivt för att kunna påverka regelutvecklingen redan i ett tidigt skede. På lång sikt bedömer vi att det ger störst effekt och möjlighet till förenkling för livsmedelsföretagen. En del nationella föreskrifter finns också och Livsmedelsverket har ändrat flera av dessa för att underlätta för företagen. Exempel är nya regler om jägares leveranser av små mängder vildsvin och att anmälningsskraven för färdigförpackade ”fri från”-livsmedel har tagits bort. Livsmedelsverket har även ändrat sin tolkning av lagstiftningen vilket ger företagen möjlighet att märka hårdost som laktosfri.

Ett bättre och mer hjälpsamt bemötande och bättre service bedöms ge stor effekt på förutsättningarna för företagande. Under uppdragstiden har Livsmedelsverket på olika sätt arbetat med att vidareutveckla och förbättra vår kommunikation med företag. Vi genomför exempelvis regelbundna och specifika dialoger med företag i sakfrågor i samband med olika uppdrag och utvecklingsinitiativ. Sedan 2024 pågår ett arbete tillsammans med Tillväxtverket för att utveckla ett AI-verktyg som förväntas ge bättre service till företag. Verktyget ska underlätta för företag att ta till sig information om regler och risker på livsmedelsområdet, specifikt för just deras behov. Flera tester har genomförts under 2025 och en prototyp för en sådan AI-assistent har tagits fram.

Den interna kulturförflyttningen är central för att stärka myndigheten som mer serviceinriktad. Under 2025 har därför webinarier för chefer och medarbetare genomförts för att inspirera och lära utifrån goda interna och externa exempel om hur gott bemötande och god service kan underlätta för företag.

Inom ramen för Livsmedelsverkets kontrolluppdrag har flera aktiviteter genomförts. Exempel på dessa är:

- Möjligheten till köttkontroll på distans utvecklas via digital teknik. Projektet presenterades 2025 för EU-kommissionen och medlemsstaterna. För att möjliggöra kontroll på distans krävs emellertid ändringar i EU-regelverket, och Livsmedelsverkets projekt kan bidra till sådan utveckling.
- En accepterad kontrollprocess är en viktig del av Livsmedelsverkets arbete med att skapa likvärdighet kring hur livsmedelskontroll utförs. Under 2025 har ett förslag på en förnyad process tagits fram. Den kommer att remitteras och implementeras under 2026.

### **Arbetet framåt**

Förenklingsarbetet fortsätter på Livsmedelsverket och i handlingsplan för kommande år finns bland annat arbete med ändring av Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2024:6) om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött av vildsvin, vidareutveckling av AI-assistenten samt målgruppsanpassad vägledning på Kontrollwiki. Även det strategiska företagsarbetet på Livsmedelsverket kommer fortsätta att utvecklas. Genom kontinuerlig uppföljning och nära dialog med bransch och företag kan Livsmedelsverket anpassa insatser, följa upp effekter och förbättra tjänster och vägledning.

Det är ännu för tidigt att dra definitiva slutsatser om effekterna för företagen. Målet är att företag ska uppleva att regler utvecklas och tillämpas med hänsyn till lönsamhet, konkurrenskraft och hållbar omställning, samt att de möts av god service, tydlig information och rätt stöd i rätt tid. Dessa förväntade effekter utgör delmål i Livsmedelsverkets verksamhetsplan och kommer att följas upp under 2026.

# 1. Uppdragen

## 1.1 Stärka och påskynda förenklingsarbetet för att nå målen i livsmedelsstrategin

I regleringsbrevet för 2024 fick Livsmedelsverket i uppdrag av regeringen att stärka och påskynda arbetet med regelförenklingar för att minska företagens regelbörda och administrativa kostnader samt förbättra bemötande och service gentemot företagen.

Livsmedelsverket ska med utgångspunkt i myndighetens pågående förenklingsarbete redovisa hur myndigheten har arbetat med förenkling av föreskrifter och andra regelverk. Av redovisningen ska det även framgå hur myndigheten i sitt övriga förenklingsarbete har tagit hänsyn till företagsperspektivet och målen för livsmedelsstrategin.

Livsmedelsverket lämnade en delredovisning av uppdraget i mars 2025.<sup>1</sup> En slutredovisning ska lämnas senast den 15 mars 2026 till Regeringskansliet. Slutredovisningen ska även innehålla myndighetens förslag om fortsatta insatser inom förenklingsarbetet.

## 1.2 Förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag

I juli 2024 gav regeringen Livsmedelsverket och tio andra statliga myndigheter i uppdrag att se över och förenkla egna föreskrifter och allmänna råd och att lämna förslag på lagar och förordningar inom sina verksamhetsområden som kan leda till att minska regelbördan för företag.<sup>2</sup> Med regelbörda menas bland annat kostnader för företag som följer av lagar, förordningar och andra föreskrifter.

I uppdraget ingår att kartlägga och analysera behov av och möjligheter till regelförenklingar. Med utgångspunkt i kartläggningen ska Livsmedelsverket se över och förenkla egna föreskrifter och allmänna råd och lämna förslag på lagar och förordningar inom våra verksamhetsområden där behovet av förenklingsåtgärder är som störst. Arbetet ska utgå från företagets perspektiv, förutsättningar och behov.

Livsmedelsverket lämnade en delredovisning av uppdraget i mars 2025.<sup>3</sup> I delrapporten konstaterades att företagen upplever den totala regelbördan och skillnader i tillämpningen inom kontrollen som mest betungande tillsammans med avgifter kopplade till kontroll. Det

---

<sup>1</sup> Delrapport, Regeringsuppdrag Stärka och påskynda förenklingsarbetet för att nå målen i livsmedelsstrategin (2024/02750).

<sup>2</sup> Uppdrag att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag (KN2024/01546).

<sup>3</sup> Delrapport, Regeringsuppdrag förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag (2024/02688).

noterades även att bestämmelser om märkning upplevs som betungande. Utifrån de förslag på regelförenklingar som Livsmedelsverket tog emot inom ramen för uppdraget har myndigheten arbetat vidare med förenkling av ett tiotal nationella föreskrifter och lämnade även två förslag på förenkling av lagar och förordningar.

En slutredovisning av uppdraget ska lämnas senast den 15 mars 2026 till Regeringskansliet med kopia till Tillväxtverket. I slutredovisningen ska myndigheterna redogöra för genomförda regelförenklingar och lämnade förslag, förväntade effekter för företag samt metoder, hinder och möjligheter i arbetet med regelförenkling. Slutredovisningen ska även innehålla en uppdaterad handlingsplan med förslag om fortsatta insatser.

Ovan nämnda uppdrag redovisas gemensamt i denna slutrapport i form av genomförda regelförenklingar av nationella regelverk och aktiviteter som har genomförts för att förbättra bemötande och service gentemot företagen.

I slutrapporten redovisas de aktiviteter som genomförts under uppdragstiden 2024–2025. Aktiviteter som genomförts inom uppdragen och som avslutades under 2024 redovisades även i delrapporterna till de två uppdragen.

### 1.3 Avgränsningar

Inom uppdragen ska Livsmedelsverket arbeta för att förenkla för företag inom myndighetens verksamhetsområden, dvs. inom livsmedel, dricksvatten och material i kontakt med livsmedel. Företagen som berörs verkar inom alla delar av livsmedelskedjan, från primärproduktion till konsumentledet. Det finns även en stor variation i storlek och inriktning hos företagen. I uppdragen finns dock ingen avgränsning av vilka företag som Livsmedelsverket ska göra förenklingar för.

Enligt uppdraget om att förenkla regelverk bör Livsmedelsverket där så är relevant samverka med företag för att identifiera behov av och möjligheter till förenklingar som berör regelverk inom flera myndigheters verksamhetsområde.

De flesta lagar på livsmedelsområdet tas fram i samarbete mellan EU:s 27 medlemsländer, EU-kommissionen, EU-parlamentet och Ministerrådet. Livsmedelsverket får därefter i vissa fall ta fram föreskrifter och fatta beslut som behövs för att komplettera EU-reglerna så att de passar svenska förhållanden. Det går att ha nationella regler inom områden där det inte finns EU-lagstiftning och där det i EU-lagstiftningen ges möjlighet för nationell reglering. Inom uppdraget redovisas både hur Livsmedelsverket arbetat med förenkling av nationella regler och hur myndigheten arbetat med att ta fram regler inom EU.

## 2. Genomförande

Livsmedel är ett starkt reglerat rättsområde. Så gott som hela regelverket har sin grund i EU-lagstiftning, vilket innebär att reglerna i hög grad är gemensamma för alla företag i alla medlemsländer. Det gäller exempelvis bestämmelser om livsmedelssäkerhet, hygien, märkning, spårbarhet och offentlig kontroll.

Att området är så reglerat beror framför allt på att livsmedel kan ha en stor direkt påverkan på människors hälsa och säkerhet. Reglerna syftar bland annat till att förebygga livsmedelsburna sjukdomar, säkerställa att maten är korrekt märkt och inte vilseleder konsumenten.

Gemensamma EU-regler är också en förutsättning för den fria rörligheten av varor inom unionen – företag ska kunna handla över gränserna utan att mötas av olika nationella krav i varje land.

### 2.1 Metoder i arbetet med förenkling för företag

På Livsmedelsverket finns flera arbetsflöden som bidrar till att förenkla för livsmedelsföretag. För att uppnå målen i Livsmedelsstrategin om att den svenska livsmedelsproduktionen ska öka behövs ett strategiskt företagsarbete som genomsyrar hela myndigheten och som syftar till att förenkla för livsmedelsföretag. Här beskrivs de processer som vi använder på myndigheten, både för att förändra regelverk, för att utveckla eller förändra vägledning om hur lagstiftningen kan tillämpas och för att ge en god service i dialogen med företagen.

Livsmedelsverket har sedan tidigare identifierat några områden inom företagsarbetet som vi ska satsa särskilt på. Under 2023 genomförde vi en analys baserad på samtal med företag, kontrollmyndigheter och våra övriga målgrupper. Målet var att förstå vilka insatser som skulle ge störst effekt och vad vi kan påverka mest. Fyra fokusområden ringades in, se figuren nedan. Fokusområdena går delvis in i varandra och hjälper vid prioritering av aktiviteter som ger effekt för företagen. Aktiviteterna som genomförts inom uppdragen redovisas under rubrikerna för våra fyra fokusområden.



Figur 1. Fyra fokusområden för Livsmedelsverkets företagsarbete, God service och gott bemötande, Dialog med företagen, Ett ändamålsenligt regelverk och Riskbaserad och likvärdig kontroll.

### 2.1.1 Strategiskt företagsarbete på Livsmedelsverket

Alla avdelningar på Livsmedelsverket har i uppdrag att utifrån sina uppgifter utveckla arbetssätt och genomföra aktiviteter som underlättar för företag. Det är ett strategiskt arbete som innefattar både ett externt och ett internt perspektiv. I det strategiska företagsarbetet ingår att utveckla verksamhetsstyrning och uppföljning, ge förslag till prioriterade utvecklingsområden, förändringsledning med fokus på service och bemötande samt strategiskt kommunikationsstöd. I det strategiska företagsarbetet ingår även att driva den interna kulturförflyttningen samt att göra en omvärlds- och framtidsanalys med fokus på att underlätta för företag.

Under 2025 har Livsmedelsverket arbetat med att stödja en tydligare styrning och uppföljning av de mätningar som har genomförts hos företag. Med bättre faktaunderlag och tydligare

servicelöften för myndighetens processer kan Livsmedelsverket enklare rikta utvecklingsinsatser som förbättrar bemötandet och kortar handläggnings- och svarstider för företagen.

## 2.1.2 Hanteringsprocessen – så driver Livsmedelsverket ärenden om regeltillämpning

Livsmedelsverket arbetar bland annat med att vägleda företag och kontrollmyndigheter om hur livsmedelslagstiftningen kan och ska tillämpas. Frågor och ärenden om regeltillämpning som kommer till Livsmedelsverket, liksom ärenden som myndigheten själv initierar handläggs enligt den så kallade hanteringsprocessen. Här ingår bedömning av vilka frågor som ska beslutas om på vilken nivå och hur hanteringen ska kommuniceras med målgruppen/företagen.

Frågor som vi hanterar enligt hanteringsprocessen handläggs på ett systematiskt sätt och mynnar ut i en så kallad hanteringsåtgärd. Det kan till exempel vara förändring av vägledning, framtagande av informationsmaterial, en utbildningsinsats, förslag om föreskriftsarbete eller annat.

## 2.1.3 Föreskriftsarbete med företagen i fokus

Livsmedelsverket ger ut föreskrifter och allmänna råd i Livsmedelsverkets författningssamling (LIVSFS). Det finns för närvarande ca 45 föreskrifter i författningssamlingen. Föreskrifterna utgörs till stor del av genomförande av EU-direktiv eller nödvändiga kompletteringar till EU-förordningar.

Av Livsmedelsverkets instruktion<sup>4</sup> framgår att myndigheten ska se till att föreskrifter och vägledande dokument är utformade på ett sådant sätt att de är kostnadseffektiva och enkla att följa och förstå för konsumenter, företag och kontrollmyndigheter. Regelförenkling är ett viktigt perspektiv i vårt föreskriftsarbete och ett ändamålsenligt regelverk är en förutsättning för god effektivitet hos företagen. Hur vi utformar föreskrifterna och de överväganden som föregår en reglering har stor bäring på möjligheten att underlätta för företagen.

I arbetet med föreskrifter följer vi ett internt styrande dokument med instruktioner för hur arbetet ska bedrivas. Instruktionen beskriver de olika delarna av föreskriftsprocessen och är ett stöd i arbetet när föreskrifter tas fram, ändras eller upphävs.

I alla föreskriftsarbeten genomförs en konsekvensutredning. Den är viktig, eftersom konsekvensutredningen bidrar till att förslagen till regler är så ändamålsenliga för företagen som möjligt. Syftet med konsekvensutredningar är framför allt att så långt som möjligt

---

<sup>4</sup> 4 § förordningen (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket.

försäkra sig om att en åtgärd som övervägs verkligen behövs, att den löser det aktuella problemet samt att ge ett allsidigt underlag för bedömningen av de konsekvenser, till exempel sociala, ekonomiska och miljömässiga, som åtgärden kan medföra. Konsekvensutredningar tas fram i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

En annan viktig del i föreskriftsarbetet är att hämta in och beakta synpunkter och förslag från företag. Samråd i ett tidigt skede bidrar till att viktiga synpunkter hanteras och bemöts i förväg, vilket ur ett regelförenklingsperspektiv innebär ett mer effektivt arbetssätt. I föreskriftsprocessen kan det bli aktuellt med olika sorters samråd, till exempel tas ofta kontakter med företag och branschorganisationer i arbetet med konsekvensutredningen. Även det formella remissförfarandet är en viktig del av att inhämtandet av synpunkter från berörda företag, branschorganisationer och andra myndigheter. Alla föreskriftsförslag skickas på extern remiss och remisstiden är i normala fall sex veckor. Remissen publiceras på myndighetens webbplats vilket möjliggör att även andra än de särskilt utpekade remissinstanserna kan lämna synpunkter. Efter remisstiden ska återkoppling till remissinstanserna ske på lämpligt sätt, exempelvis genom branschmöten, företagsnyheter eller direktkontakt via mejl.

För att säkerställa ett ändamålsenligt regelverk är det också centralt att myndigheten löpande följer upp och utvärderar beslutade föreskrifter. Därför går föreskrifterna igenom regelbundet, och Livsmedelsverket bedömer för respektive föreskrifter när en uppföljning bör göras.

#### 2.1.4 Strategiskt arbete för att påverka EU-lagstiftning

Nästan all lagstiftning om livsmedel har utarbetats inom EU, och gäller för samtliga medlemsländer. De nationella föreskrifterna på livsmedelsområdet är i huvudsak genomföranden av EU-direktiv eller kompletteringar till EU-förordningar. Det innebär att det nationella handlingsutrymmet är mycket begränsat. För att få riktigt kännbara regelförenklningar behöver arbetet därför i första hand ske på EU-nivå, där de grundläggande kraven beslutas. Genom att påverka utformningen av EU-lagstiftningen i ett tidigt skede kan man skapa mer ändamålsenliga och proportionerliga regler som minskar den administrativa bördan i samtliga medlemsstater, inklusive Sverige. Det strategiska EU-arbetet är därför det som på lång sikt bedöms ge störst effekt och förenkling för livsmedelsföretagen.

När Livsmedelsverket identifierar de frågor som Sverige aktivt ska driva inom EU utgår vi till stor del från företagens behov och bedömning av vilka förändringar som kan leda till en ökning av svenska företags konkurrenskraft och innovationsmöjligheter. Med EU-arbete avses allt arbete på EU-nivå. Vid förhandlingsarbete där Sverige deltar och där myndigheten stödjer regeringen i Sveriges deltagande ingår att ta fram EU-rättsakter inklusive rekommendationer, EU-vägledningar samt olika former av samarbeten. Företag involveras i

det strategiska EU-arbetet via branschföreträdare som Livsmedelsverket löpande för dialog med. Vi kallar också regelbundet representanter för företagen till våra samrådsgrupper.

### 2.1.5 Regelbundna dialoger med branschorganisationer och företag

För att genomföra vårt uppdrag målgruppsanpassat arbetar Livsmedelsverket med att involvera företag och branschorganisationer i de frågor som berör dem för att möta deras behov på bästa sätt. Vi har både regelbundna och specifika dialoger i sakfrågor utifrån olika uppdrag och tar utvecklingsinitiativ. I uppdraget att förenkla regelverk har vi bland annat samlat in förenklingsförslag från företag och branschorganisationer via en e-tjänst under vintern 2024/25. Resultatet av kartläggningen och analysen presenterades i Livsmedelsverkets delredovisning av uppdraget i mars 2025<sup>5</sup>.

En annan arbetsuppgift som ingår i Livsmedelsverkets löpande arbete är att bedöma branschriktlinjer. Det är branschens förslag till hur livsmedelsföretag kan utforma sin verksamhet för att uppfylla livsmedelslagstiftningens krav och producera säkra livsmedel. Livsmedelsverket bedömer om en riktlinje följer lagstiftningen och är praktiskt tillämpbar, först när vi godkänt den får den benämnas nationell branschriktlinje. Riktlinjerna är ett viktigt redskap för företagen vid utformningen av sin verksamhet och kan fungera som ett stöd vid kontroll. Livsmedelsverket uppmuntrar därför branschorganisationer eller andra sammanslutningar att ta fram och informera om sina branschriktlinjer.

Genom att lyssna in målgruppens behov kan vi arbeta för förändring som har god effekt för målgruppen och nå ut med målgruppsanpassad information. På så sätt får företagen bättre stöd att uppfylla kraven.

### 2.1.6 Utvärdering – ett verktyg för systematiskt förbättrings- och förenklingsarbete

Utvärdering är ett centralt verktyg i Livsmedelsverkets systematiska förbättringsarbete och regelförenkling. Genom att analysera hur insatser och åtgärder fungerar i praktiken skapas ett kunskapsunderlag för kvalitetssäkring, lärande och identifiering av förbättringsområden – även när förenkling inte varit syftet.

Utvärderingar kan synliggöra otydligheter, komplexitet eller oproportionerliga konsekvenser för företagen. Resultaten kan användas för att göra regler och tillämpning tydligare, mer konsekventa och proportionerliga. För företagen innebär det i sin tur enklare efterlevnad, mindre administrativ börda och större förutsägbarhet, vilket underlättar planering och utveckling.

---

<sup>5</sup> Delrapport, Regeringsuppdrag Förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag (2024/02688).

## 2.2 Utmaningar och hinder i arbetet med regelförenkling

Processen att förändra EU-regler tar tid och företagen kan ibland uppleva det som ett hinder för att genomföra effektiv regelförenkling för svenska företag. Samtidigt är EU-lagstiftningen i hög grad målstyrd, vilket ger Livsmedelsverket goda möjligheter att vägleda om en tillämpning av EU-reglerna som passar svenska företag.

### 2.2.1 Ett högt tempo i EU-förhandlingarna

I framtagande av EU-lagstiftning utgör analys av konsekvenser, inklusive företagsperspektivet, en viktig del. Vilken typ av analys som kan vara aktuell i det enskilda fallet beror på den aktuella frågan och vilken typ av rättsakt det handlar om. Det förekommer även att lagförslag antas utan att en konsekvensutredning gjorts vilket kan innebära att viktiga perspektiv inte tas om hand.

Det kan också finnas behov av ytterligare analys av konsekvenser senare under förhandlingsprocessen om förslagen ändras på ett betydande sätt. Sådana större förändringar konsekvensutreds allt för sällan på EU-nivå innan beslut fattas. Det är viktigt att nationellt bedöma konsekvenser av de förslag som kommissionen lägger fram för att kunna ta ställning till hur Sverige ska ställa sig till förslagen. Högt tempo i EU-förhandlingarna och kort tid för att analysera förslag och inhämta synpunkter från intressenter minskar möjligheten att identifiera tänkbara barriärer för livsmedelsföretagen.

## 2.3 Möjligheter i arbetet med regelförenkling

### 2.3.1 Ett högt förtroende hos företagen

Livsmedelsverket har generellt ett högt förtroende hos företagen. Livsmedelsverkets förtroendemätning som genomfördes 2024 visade ett fortsatt högt förtroende för myndigheten, och att företagens kännedom om livsmedelsverket har ökat sedan mätningen 2021. Siffrorna redovisas i Livsmedelsverkets årsredovisning 2024.<sup>6</sup> I samband med genomförandet av uppdraget om att förenkla nationella regelverk har flera branschorganisationer uttryckt att de upplever att de har bra kontakt med Livsmedelsverket och att det finns bra kanaler för att komma i kontakt med myndigheten och att lämna synpunkter. Detta ger oss på Livsmedelsverket goda förutsättningar för att ta in synpunkter och genomföra effektiva förenklingsåtgärder som får stor effekt för företagen.

---

<sup>6</sup> Livsmedelsverket (2025). Årsredovisning 2024.

### 2.3.2 Långsiktiga satsningar och finansiering av uppdrag

En tydlig politisk styrning genom långsiktiga satsningar och finansiering av uppdrag ger också goda förutsättningar för att genomföra aktiviteter som leder till förenkling för företag. Att ändra eller utveckla nya regler tar vanligen flera år att genomföra. Fleråriga uppdrag ökar därför möjligheterna för myndigheten att prioritera förenklingsarbetet och kunna genomföra förändringar.

### 2.3.3 Digitalisering och AI

Livsmedelsverket arbetar utifrån en strategi för digital transformering med målet att utvecklas till en modern, datadriven myndighet som tar tillvara möjligheterna med digital teknik, inklusive artificiell intelligens. Digitaliseringen ska göra det enklare för företag att hitta rätt information och att göra rätt genom användarvänliga digitala tjänster. Säker och effektiv datadelning mellan myndigheter och företag är en central möjlighet för att minska företagens administrativa börda. Livsmedelsverket ser över legala och säkerhetsmässiga förutsättningar för sådan datadelning, i linje med liknande arbete hos andra myndigheter.

Den snabba utvecklingen inom digitalisering, AI och dataanvändning påverkar hur riskbedömning, tillsyn, kommunikation och datahantering kan bedrivas och skapar nya möjligheter till mer träffsäkra och effektiva processer. Samtidigt kräver teknisk utveckling inom livsmedelsproduktion och nya livsmedel flexibla arbetssätt och regelverk. Genom att modernisera digitala system, öka automatiseringen och digitalisera processer kan Livsmedelsverket frigöra resurser, förenkla företagets kontakter med myndigheten och stärka deras konkurrenskraft. Robust och säker digital infrastruktur bidrar även till förbättrad samhällsinformation och stärker beredskapsförmågan inom civilt försvar.

## 3. Genomförda aktiviteter – Ett ändamålsenligt regelverk

För att åstadkomma ett mer ändamålsenligt regelverk och därmed förenkla och underlätta för företag har Livsmedelsverket genomfört ett flertal åtgärder under uppdragstiden. När förenklingsförslag som rör regler hanteras på myndigheten kan de resultera i olika hanteringsåtgärder. De aktiviteter som genomförts inom området ett ändamålsenligt regelverk redovisas i avsnittet nedan.

### 3.1 Nya tolkningar och tillämpning av lagstiftning

#### 3.1.1 Möjligt att märka hårdost med laktosfri

All hårdost är laktosfri, och Livsmedelsverket har därför tidigare sett märkningen av hårdostar som laktosfria som vilseledande för konsumenten. Det har funnits önskemål från branschen om att få märka hårdost som laktosfri för att underlätta för konsumenter.

Under 2025 har Livsmedelsverket utrett och ändrat sin tolkning av lagstiftningen så att det ska vara möjligt att kunna märka hårdost som laktosfri. Andra EU-länder som till exempel Danmark och Tyskland tillåter redan sådan märkning, och Livsmedelsverket vill verka för en enhetlig tolkning inom EU, så länge det inte finns risk för skada för konsumenten.

Vi ser att denna tolkning kan gynna svenska osttillverkare och stärka ställningen för inhemskt producerad hårdost. Det underlättar också för internationella företag som säljer sina varor till flera EU-länder som undviker merarbete och ökade kostnader på grund av olika tolkningar.

#### 3.1.2 Återtagsverksamhet av vilt vid godkänd anläggning

Återtag och återtagsverksamhet är begrepp som inte förekommer i livsmedelslagstiftningen, men som används av både företagare och konsumenter. Vanligen används begreppen i sammanhang då någon lämnar livsmedel till en livsmedelsföretagare för förädling av något slag, till exempel tillverkning av korv eller mustning av äpplen, för att sedan få tillbaka slutprodukten.

Under 2024 fattade Livsmedelsverket ett antal beslut som ledde till att företag inte fick erbjuda jägare återtagsverksamhet av frilevande vilt eller kött vid företagets godkända anläggningar. Våren 2025 gjorde Livsmedelsverket ett nytt ställningstagande. Det innebär att företag som har en godkänd livsmedelsanläggning kan bedriva så kallad återtagsverksamhet av frilevande vilt där man erbjuder jägare att lämna in sitt fällda vilt eller kött av viltet för förädling. Produkterna får sedan enbart lämnas tillbaka till jägaren för konsumtion i dennes

eget hushåll. Företagen måste dock först göra en anmälan till Livsmedelsverket så att verksamheten tas upp i anläggningens godkännande och därmed omfattas av Livsmedelsverkets kontroll. Efter remittering hösten 2025 publicerades en vägledande text på Kontrollwiki, myndighetens webbplats för fördjupning, om återtagsverksamhet av frilevande vilt vid en godkänd anläggning.

### 3.1.3 Möjlighet att använda egna ägg i egen verksamhet

Tolkningen av EU:s handelsnormer och hur man kan använda egna hönsägg i egen detaljhandelsverksamhet har varierat på landets kontrollmyndigheter. Några företag har kunnat använda ägg i egen verksamhet, medan andra har fått lämna in äggen på äggpackeri, innan de kunnat använda dem. Nu har Livsmedelsverket förtydligat vad som gäller – äggen får användas för till exempel bakning och matlagning i det egna kaféet om ägaren till hönsen och detaljhandelsverksamheten är densamma. Under 2024 remitterades frågan externt och därefter kommunicerades detta till målgruppen.

### 3.1.4 Möjlighet till slakt på gård

Gårdsslakt, alltså slakt på en jordbruksanläggning av ett begränsat antal nötkreatur, hästar och tamsvin, ger småskaliga producenter möjlighet att sälja lokalt producerat kött. Sedan 2021 har nya EU-regler möjliggjort gårdsslakt och året därpå tog Livsmedelsverket i samråd med intressenterna fram hur reglerna skulle fungera i praktiken. Reglerna uppdaterades under 2024 med möjligheten att även inkludera gårdsslakt av får och getter. Under 2024 kunde man för första gången se effekterna av förenklingen då de första nötkreaturen slaktades på gård.

## 3.2 Nya och ändrade föreskrifter

### 3.2.1 Anmälningsskravet för fri från-livsmedel borttaget

I Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2014:4) om livsmedelsinformation har det funnits bestämmelser<sup>7</sup> med krav på anmälan av uppgifter om vissa livsmedel, så kallade fri från-livsmedel (livsmedel som har märkts med uppgifter om att de är fria från vissa allergener eller andra ämnen som kan ge kraftiga reaktioner vid överkänslighet). Anmälan har varit avgiftsfri och har gjorts till Livsmedelsverket av livsmedelsföretagare som släpper ut färdigförpackade fri från-livsmedel på den svenska marknaden. Anmälan har sedan skickats till den kontrollmyndighet som ansvarar för kontrollen av det aktuella företags anläggning. Livsmedelsverket har dock inte gjort någon bedömning av anmälda produkter i samband med anmälan.

---

<sup>7</sup> Se 14–16 §§ Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2014:4) om livsmedelsinformation i dess lydelse före den 1 januari 2026.

Förslaget om att kravet på anmälan av fri från-livsmedel skulle tas bort lämnades in till Livsmedelsverket genom den e-tjänst som har upprättats inom uppdraget om att förenkla nationella regelverk.

Livsmedelsverket har utrett förslaget och remitterade under hösten 2025 ett förslag om att anmälningskravet för fri från-livsmedel tas bort. Föreskriftsändringen beslutades och kommunicerades i november 2025 och trädde i kraft den 1 januari 2026.<sup>8</sup> Genom att ta bort kravet på att anmäla så kallade fri-från produkter har ett administrativt moment tagits bort som bedöms minska den administrativa bördan för företag.

### 3.2.2. Vildsvinspaketet underlättar för mer vildsvinskött på marknaden

Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2024:6) om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött av vildsvin trädde i kraft i november 2024. Syftet med de nya föreskrifterna är att underlätta för och skapa fler möjligheter för att vildsvinskött ska nå fram till konsumenterna. Reglerna gör det möjligt för jägare att leverera vildsvin direkt till lokala detaljhandelsanläggningar, till exempel butiker och restauranger, och att sälja vildsvin och vildsvinskött direkt till privatpersoner. Föreskrifterna ger alltså fler möjligheter för jägare att lämna vildsvin vidare i livsmedelskedjan, konsumenter att få tag i vildsvinskött och företag att utveckla sin verksamhet.<sup>9</sup>

Tydlig vägledning, webbinformation och informationsmaterial ska underlätta för jägare och företag att våga starta eller utveckla sin verksamhet till att omfatta även vilt och/eller vildsvin. Sedan föreskrifterna trädde i kraft har drygt 2000 jägare registrerat sig för leverans av vildsvin och vildsvinskött direkt till konsumenter och ett antal detaljhandelsanläggningar har registrerat sig för att ta emot vildsvin direkt från jägare.

Vägledningen är en del av Livsmedelsverkets uppdrag i vildsvinspaketet inom livsmedelsstrategin<sup>10</sup>. Uppdraget har pågått sedan 2020 och avslutades 2025. Övriga myndigheter i vildsvinspaketet är Jordbruksverket, SVA och Länsstyrelsen i Kronoberg. Jordbruksverket har låtit göra en utvärdering av vildsvinspaketet<sup>11</sup>. Slutsatsen är att vildsvinspaketet har varit framgångsrikt och att de genomförda åtgärderna tillsammans

---

<sup>8</sup> Samtliga handlingar, inklusive remiss med förslag till ändring och konsekvensutredning finns i Livsmedelsverkets ärende 2025/03187.

<sup>9</sup> Samtliga handlingar i föreskriftsarbetet, inklusive remiss med konsekvensutredning finns i Livsmedelsverkets ärenden dnr 2020/04701 och 2024/00955.

<sup>10</sup> Uppdrag att genomföra åtgärder i vildsvinspaketet inom ramen för livsmedelsstrategin (N2020/01010/DL, N2019/03259/DL (delvis), N2017/06252/JL (delvis)).

<sup>11</sup> Mossberg, E. P. (2025). Vildsvin från skog till bord - en utvärdering av vildsvinspaketet inom Sveriges livsmedelsstrategi. Jordbruksverket.

förbättrat förutsättningarna för att öka tillgången till och konsumtionen av vildsvinskött i framtiden.

### 3.2.3 Nya föreskrifter om handelsnormer för hönsägg

En ny EU-förordning som beslutades under 2023 medförde att hönsägg som ska märkas enligt handelsnormerna, måste märkas på produktionsenheten. Det är en förändring mot tidigare då märkningen kunde ske antingen på produktionsenheten eller på den första förpackningscentral som äggen levereras till. Medlemsstaterna medgavs dock möjlighet att meddela undantag från den nya regeln för att på så sätt kunna behålla tidigare ordning. I Sverige sker en stor del av märkningen av hönsäggen på förpackningscentralerna, vilket också har bedömts vara välfungerande. Därför var det angeläget att undantaget även skulle kunna tillämpas i Sverige. Med stöd av ett nytt bemyndigande i livsmedelsförordningen (2006:813) beslutade Livsmedelsverket i oktober 2024 om nya föreskrifter. Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2024:4) om handelsnormer för hönsägg trädde i kraft i november 2024. Dessa medger att märkningen av hönsäggen fortsatt kan ske på förpackningscentralerna. För att underlätta har även samtliga regler om handelsnormer för ägg samlats i de nya föreskrifterna.<sup>12</sup>

### 3.2.4 Enklare märkning på djupfrysta livsmedel

För att underlätta för företagen beslutade Livsmedelsverket under 2024 om en mindre ändring av Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2006:12) om djupfrysta livsmedel. Ändringen gäller märkningen av djupfrysta livsmedel till enskilda konsumenter eller storhushåll. Det krävs inte längre uppgift om både förvaringstemperatur och vilken typ av förvaringsutrustning som krävs för det djupfrysta livsmedlet.<sup>13</sup>

### 3.2.5 Fastställda handelsbeteckningar för fiskeri- och vattenbruksprodukter

I märkningen och presentationen av fiskeri- och vattenbruksprodukter ska artens handelsbeteckning finnas med. Varje medlemsstat är därför skyldig att upprätta och offentliggöra en förteckning över de handelsbeteckningar som godtas i deras territorium. Tidigare föreskrifter har setts över i sin helhet eftersom flera vetenskapliga namn hade ändrats och att det fanns tillfälliga handelsbeteckningar som fastställts av Livsmedelsverket och som i stället borde regleras i föreskrifter. Ett föreskriftsförslag remitterades under våren 2024 och notifierades sedan till EU-kommissionen och övriga medlemsstater i juni 2024.

---

<sup>12</sup> Alla handlingar, inklusive remiss med konsekvensutredning finns i Livsmedelsverkets ärende dnr 2024/02067.

<sup>13</sup> Samtliga handlingar, inklusive remiss med konsekvensutredning finns i Livsmedelsverkets ärende dnr 2024/01028.

Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2024:8) om handelsbeteckningar för fiskeri- och vattenbruksprodukter beslutades i oktober och trädde i kraft den 1 december 2024.<sup>14</sup>

### 3.2.6 Genomförande av ändringar i frukostdirektiven

Frukostdirektiven är sju direktiv som innehåller regler om sammansättning, beteckning, märkning och presentation av vissa livsmedel för att skydda konsumenternas intressen och säkerställa den fria rörligheten för de produkterna. Fyra av direktiven har ändrats<sup>15</sup> - direktiven om honung, om fruktjuice, om sylt, gelé, marmelad samt sötdastkastanjepuré och om vissa former av hållbarhetsbehandlad mjölk.

Vid genomförandet av de ändrade direktiven har Livsmedelsverket under 2025 upphävt befintliga föreskrifter och beslutat om fyra nya föreskrifter:

- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2025:3) om honung och bagerihonung
- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2025:4) om fruktjuice och fruktnektar
- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2025:5) om mjölkpulver och olika former av kondenserad mjölk
- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2025:6) om sylt, gelé och marmelad

En utgångspunkt för de föreskrifter som har beslutats har varit att, så långt som möjligt, skapa enkla, tydliga och flexibla regler för företagen samtidigt som hänsyn tas till konsumenternas intressen. För livsmedelsföretagen innebär ändringarna bland annat nya möjligheter vad gäller tillåtna bearbetningsmetoder, benämningar och märkning. När det gäller föreskrifterna om honung och bagerihonung innebär ändringarna bland annat nya bestämmelser om ursprungsmärkning. Bestämmelserna har införts i syfte att begränsa det omfattande fusket med honung och på så sätt bevara en väl fungerande inre marknad inom EU. Gällande de inlämnade förenklingsförslagen kopplade till frukostdirektiven som kom in från företag och branschorganisationer under vintern 2025 har Livsmedelsverket inte arbetat vidare med förslagen i de nya föreskrifterna, då EU-direktiven inte medger de förändringar som föreslagits. De nya föreskrifterna träder i kraft den 14 juni 2026.<sup>16</sup>

---

<sup>14</sup> Samtliga handlingar, inklusive remiss med konsekvensutredning, finns i Livsmedelsverkets ärende dnr 2023/03593.

<sup>15</sup> Direktiven om honung, fruktjuice, sylt, gelé, marmelad samt sötdastkastanjepuré och vissa former av hållbarhetsbehandlad mjölk, se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1438 om ändring av rådets direktiv 2001/110/EG om honung, 2001/112/EG om fruktjuice och vissa liknande produkter avsedda som livsmedel, 2001/113/EG om sylt, gelé och marmelad samt sötdastkastanjepuré avsedda som livsmedel och 2001/114/EG om vissa former av hållbarhetsbehandlad, helt eller delvis dehydratiserad mjölk avsedd som livsmedel.

<sup>16</sup> Samtliga handlingar, inklusive remiss med förslag till ändring och konsekvensutredning finns i Livsmedelsverkets ärenden dnr 2025/02498, 2025/03653, 2025/03654 och 2025/01953.

### 3.2.7 Nya föreskrifter om vinprodukter

Livsmedelsverkets föreskrifter om vinframställning har setts över i sin helhet med anledning av ny EU-lagstiftning. Myndigheten har därför tagit fram förslag till nya föreskrifter om vinprodukter som har anmälts till EU-kommissionen och övriga medlemsstater under 2025. Vi planerar att besluta om nya föreskrifter om vinframställning under våren 2026.<sup>17</sup>

Förslaget till nya föreskrifter innebär bland annat att tidigare krav på livsmedelsföretagarens anmälan av vissa behandlingsmetoder tas bort och att livsmedelsföretagare under vissa förutsättningar undantas från kravet om att återta sina biprodukter. Förslaget innehåller även nya bestämmelser som innebär att livsmedelsföretagare efter ansökan ska få märka vin som inte har en skyddad ursprungsbeteckning eller skyddad geografisk beteckning med uttrycket druvsortsvin åtföljt av Sverige eller namn på druvsorten eller båda. Det har även införts nya bestämmelser som innebär att livsmedelsföretagare i vissa fall ska få märka produkter med termen vin åtföljt av namnet på det bär eller den frukt som vinet har framställts av. Arbetet fortsätter under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

### 3.2.8 Underlätta för tillverkning av livsmedel med traditionella rökmetoder

Livsmedelsverkets bedömning sedan flera år är att rökar som står utomhus inte kan uppfylla kraven i hygienlagstiftningen. Det har medfört att vissa traditionella rökmetoder inte har kunnat användas vid tillverkning av livsmedel. Myndigheten ser nu över detta och har inlett ett föreskriftsarbete för att utreda möjligheten att, i enlighet med artikel 7 i förordning (EG) nr 2074/2005, införa undantagsregler från vissa hygienkrav i bilaga II till förordning (EG) nr 852/2004. Förslagets syfte är att möjliggöra utomhusrökning av livsmedel och förväntas kunna förenkla för livsmedelsföretag vilket innebär att det införs vissa lättnader i hygienkraven. Arbetet påbörjades under 2025, planeras att fortsätta under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

### 3.2.9. Nya föreskrifter om rennäringsfrågor och ripa

EU-förordningar medger att Sverige får bevilja särskilda undantag för tamren och ripa. Det handlar bland annat om regler som möjliggör för renägare att leverera små mängder renkött direkt till konsument eller till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till konsument. Det handlar även om regler om strövre och snarad ripa. Ett föreskriftsförslag var planerat att remitteras under 2025. Myndigheten har dock behövt prioritera fullgörandet av

---

<sup>17</sup> Samtliga handlingar, inklusive remiss med förslag till ändring och konsekvensutredning finns i Livsmedelsverkets ärende dnr 2023/03476.

uppdrag och andra uppgifter, varför föreskriftsförslag kommer att remitteras först under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

### 3.3 Hemställan om ändringar i författningar

#### 3.3.1 Hemställan om förändring av Sveriges nationella kontrollprogram av salmonella

Livsmedelsverket har hemställt till regeringen om att verka för en förändring av den provtagning som sker på styckningsanläggningar inom ramen för det nationella kontrollprogrammet. Provtagningen bedöms inte vara nödvändig för Sveriges status som salmonellafritt och förslaget bedöms inte öka risken för att konsumenterna ska smittas av salmonella via kött eller köttprodukter av svenskt ursprung. Hemställan innebär en begäran om att verka för en förändring av EU-beslutet om Sveriges nationella kontrollprogram av salmonella så att den provtagning som sker på styckningsanläggningar kan upphöra. Förslaget innebär bland annat en ekonomisk lättnad för berörda företag då avgiften för provtagningen slopas.

I regleringsbrevet för 2026 har Livsmedelsverket fått i uppdrag att ta fram förslag till ett uppdaterat kontrollprogram inom ramen för det svenska salmonellakontrollprogrammet. Uppdragets syfte är att salmonellaprovtagningen vid styckningsanläggningar ska kunna upphöra. Myndighetens redovisning av uppdraget ska utgöra underlag till en anmälan till EU-kommissionen för ett nytt godkännande av de svenska salmonellakontrollprogrammen för gris, nötkreatur och fjäderfä. Livsmedelsverket ska inom ramen för uppdraget även göra en bedömning om åtgärderna kan påverka de befintliga svenska salmonellagarantierna. Arbetet fortsätter under 2026 och redovisas i separat regeringsuppdrag.

#### 3.3.2 Hemställan om översyn av bestämmelser om sanktionsavgifter

I delredovisningen av uppdraget om att förenkla nationella regelverk som lämnades till regeringen i mars 2025 lämnade Livsmedelsverket två förslag på regelförenkling som rör bestämmelser om sanktionsavgifter på lag- och förordningsnivå. Livsmedelsverket lyfte fram att nuvarande sanktionsavgifter som beräknas utifrån företagets årsomsättning kan bli orimliga i det enskilda fallet, och att aktuella förordningar behöver ses över i denna del för att sanktionsavgifterna ska vara ändamålsenliga och proportionerliga. Livsmedelsverket hemställde därför om att regeringen ser över regleringen vad gäller de sanktionsavgifter och särskilt de beloppsnivåer som tas ut med stöd av livsmedelsförordningen (2006:813) och förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion.

## 3.4 Övriga aktiviteter

### 3.4.1 Satsning på ett bättre anpassat EU-regelverk

Livsmedelsverket ser behov av att stärka arbetet inom strategiskt viktiga områden för att påverka och förbättra EU-regler utifrån svenska förutsättningar. Ett mer fokuserat och proaktivt arbete skulle möjliggöra djupare samverkan med bransch och andra aktörer samt ge bättre möjligheter att fånga upp och driva svenska ståndpunkter i EU-processerna.

EU-kommissionen har börjat ett arbete med att förenkla EU-lagstiftningen på bland annat livsmedelsområdet. Livsmedelsverket har tidigare lämnat inspel till de förslag till förenklingar i EU:s regelverk som regeringen lämnade till kommissionen i juli 2025.

Under hösten 2025 har Livsmedelsverket fortsatt arbeta för förenklade EU-regler. Myndigheten har mött de största branschorganisationerna och samlat in synpunkter samt gått igenom tidigare inkomna förslag för att identifiera vilka EU-regler som bör förenklas. Det resulterade i ett samlat inspel till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet i november 2025.

Behovet gäller framför allt:

- Mer innovationsvänliga regler och bättre konsekvensanalyser.
- Starkare samverkan mellan myndigheter, regering och bransch.
- Stabilare regelverk med rimliga övergångstider.

Exempel på viktiga sakområden att driva:

- Obligatorisk ingrediens- och näringsmärkning på alkoholdrycker.
- Förenklingar i dricksvattenreglerna, till exempel när det gäller testmetoder.
- Borttagande av referensnummerkravet på oförpackat nötkött.
- Uppdatering av gamla regler för barnmat och spannmålsbaserade livsmedel.

För vissa av förslagen lämnar vi konkreta rekommendationer, medan andra kräver mer analys innan vi kan föreslå åtgärder. Livsmedelsverket fortsätter dialogen med branschen för att hantera dessa på ett lämpligt sätt och återkoppla om nästa steg. Vissa frågor bedöms kunna lösas direkt i det löpande förhandlingsarbetet utan att lyftas särskilt till Regeringskansliet.

Under 2026 fortsätter vi arbetet med stöd av de inspel som kommit in från branschen och aktiviteten finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

### 3.4.2 Projekt Helhetsenkelt ska minska den upplevda regelbördan för lantbrukare

Livsmedelsverket är en av medlemmarna i projektet Helhetsenkelt, som drivs av Karlstads universitets Samhällsnytta AB i samarbete med lantbrukare, myndigheter och intresseorganisationer. Projektet syftar till att minska den regelbörda som lantbrukare länge har upplevt som både kostsam och tidskrävande.

Genom systemdesign har projektet arbetat med att undersöka och utveckla åtgärder för att minska den upplevda regelbördan inom lantbruket. Systemdesign innebär att se helheten och samla alla relevanta aktörer för att gemensamt lösa komplexa problem.

En arbetsgrupp har satts ihop med representanter från Statens veterinärmedicinska anstalt, Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Tillväxtverket, Länsstyrelsen i Värmland och Samhällsnytta. Under våren 2025 har workshops utförts med lantbrukare, branschexperter och handläggare på myndigheter för att utforska hur den upplevda regelbördan kan minskas. Under sommaren 2025 delades arbetet upp i två huvudspår.

- Spår 1: Kartlägga och minska den samlade kontrollbördan.
- Spår 2: Utforska nya arbetssätt för konsekvensutredningar med systemperspektiv.

Genom vårens arbete blev det tydligt att den administrativa bördan för lantbrukare till stor del formas av hur kontroller genomförs – med dubbla inrapporteringar, bristande återkoppling, obalans mellan rådgivning och kontroll och att många krav överlappar. Överlapp sker både mellan olika offentliga kontrollmyndigheter och mellan offentliga och privata aktörer.

Därför inriktas Spår 1 på att kartlägga vilka offentliga och privata aktörer som kontrollerar vad, hur deras strategier skiljer sig åt och var överlappningar uppstår.

Kartläggningen ska resultera i ett gemensamt faktaunderlag för analys och dialog mellan aktörer, och användas för att identifiera utvecklingsområden och möjliga förändringar som kan leda till ett mer samordnat och förutsägbart kontrollsystem.

Spår 2 tar sin utgångspunkt i att det dagens regelutvecklingsprocess innebär begränsade möjligheter att ha ett systemperspektiv för att genomföra konsekvensutredningar. Fokus ligger på den enskilda regelförändringens konsekvenser där helhetsperspektivet kan vara svårt att synliggöra. Projektet har under hösten utforskat arbetssätt där förändringens påverkan på lantbrukarens situation sätts som utgångspunkt för konsekvensutredningen.

Projektet fortsätter under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete under avsnittet Riskbaserad och likvärdig kontroll.

### 3.4.3 Utredning av övriga förenklingsförslag

Gällande förslagen som togs upp i delrapporten om att se över begreppen lokalt, marginellt och begränsat, utreda om ost kan märkas utan fetthalt och sänka gränsvärdet för bly i vissa livsmedel har Livsmedelsverket av olika anledningar inte gått vidare med föreskriftsarbeten för dessa förslag.

## **4. Genomförda aktiviteter – God service och gott bemötande**

Ett bättre och mer hjälpsamt bemötande och bättre service bedöms ge stor effekt på förutsättningarna för företagande. Under uppdragstiden har Livsmedelsverket på olika sätt arbetat med att vidareutveckla och förbättra vår kommunikation med företag.

Livsmedelsverket arbetar aktivt för att lyssna in företagens behov tidigt och fortlöpande, såväl i dialogmöten med olika aktörer som genom att inhämta företagens åsikter och behov i olika sakfrågor. För företagen har det också stor betydelse vilket bemötande de får vid till exempel kontrollsituationen eller vid frågor.

### **4.1 Utveckling av ledning, styrning och uppföljning**

För att stärka den interna kulturförflyttningen mot att bli en mer serviceinriktad myndighet har Livsmedelsverket under 2025 utvecklat uppföljningen och tagit fram servicelöften för prioriterade handläggningsprocesser. Ett antal handläggningsprocesser har identifierats som särskilt viktiga att utveckla för företagen. För dessa har servicelöften om till exempel svars- och handläggningstider tagits fram. Där förtydligas också vad företagen kan förvänta sig av Livsmedelsverket och hur de kan påverka handläggningen av sitt ärende. Det innebär en tydligare information till företagen och en tydligare målstyrning för myndigheten inom service, vilket blir ett viktigt underlag för att driva på förbättringar av arbetsätten.

Inom ramen för Livsmedelsverkets kontroll av livsmedelsföretag har en ny uppföljningsmetod implementerats under 2025 där företagaren får skatta sin upplevelse av kontrollbesöket. Till exempel frågor om upplevt bemötande, rättssäkerhet och inspektörens kompetens. Resultaten från uppföljningen 2025 visar på en mycket hög nöjdhetsgrad hos företagen.

Under 2025 har interna webinarier för chefer och medarbetare genomförts för att inspirera och lära utifrån goda interna och externa exempel om hur gott bemötande och god service kan underlätta för företag. Webinarierna inleds med att generaldirektören berättar om vårt uppdrag att underlätta för företag och varför det är viktigt. Genom att myndighetens ledning tydligt visar att detta är ett prioriterat utvecklingsområde och att medarbetare får visa konkreta utvecklingsexempel blir förbättringsarbetet konkret och vi bygger en stolthet i organisationen. Planen är att den här typen av inspirationswebbinarier ska fortsätta.

Livsmedelsverket har under 2025 ökat antalet studiebesök hos företag för att öka förståelsen för företagets vardag och villkor hos personal som inte dagligen arbetar på eller i nära dialog med företag. Det är ytterligare ett exempel på hur myndigheten lägger en grund till ett bättre

bemötande och utveckling av smartare arbetssätt genom att personalen stärker sin kompetens och insikt om företagens förutsättningar.

## 4.2 Utveckla kundservicefunktionen Fråga oss

En del av Livsmedelsverkets kundservice är funktionen Fråga oss. Där ingår dels ett webbaserat frågeforum där företag och konsumenter kan skicka in skriftliga frågor och söka svar bland tidigare ställda frågor, dels telefonservice där företag som har frågor om exempelvis regler eller livsmedelshantering kan ringa oss.

Under 2025 har funktionen utvecklats med en tydlig prioritering på företagsfrågor med syfte att underlätta för företag. Fokus är att förbättra upplevelsen för företagaren. Under 2026 har vi som ambition att marknadsföra funktionen mer, se över telefonfunktioner och utöka telefontiderna. Vi vill också dra nytta av funktionen på ett mer kontinuerligt sätt för att ta fram statistik för att kunna jobba mer proaktivt och identifiera hur vi bäst kan hjälpa målgrupperna. Vi kommer också påbörja arbetet med att implementera en AI-chat. Med en AI-chat ser vi en möjlighet att besvara många av de frågor som kommer till oss snabbt genom att använda automatiserade AI-svar.

Genom att utveckla Fråga oss hoppas vi uppnå en effekt där företag får snabba och mer likriktade svar, både via de skriftliga svaren och svaren i telefon. Alla skriftliga svar ska också ha länkar till en webbsida för att frågeställaren ska kunna läsa mer. Dessutom kan vi på ett effektivt sätt använda statistik och trender från systemet, så att webbsidor uppdateras, eventuella felaktigheter kan rättas till och vi får därmed en mer korrekt information på vår webb. Statistiken visar att genomsnittstiden för skriftliga svar till företag är cirka 9 timmar. Frågor från allmänheten har lägre prioritet och svarstiden för skriftliga frågor från denna målgrupp är cirka 27 timmar.

## 4.3 Översyn av Kontrollwiki

Under hösten 2025 har Livsmedelsverket startat ett uppdrag för en översyn av Kontrollwiki, Livsmedelsverkets webbplats för vägledning till lagstiftningen om livsmedel och livsmedelskontroll. Syftet med uppdraget är att underlätta för livsmedelsföretag att förstå och följa lagstiftningen genom att förbättra Livsmedelsverkets kommunikation. Inledningsvis kommer en strategi för att nå dit tas fram samt en tidsplan för 2026.

Strategin kommer att inriktas på att synkronisera texterna på webbplatserna, göra texterna lättförståeliga och anpassa dem till specifika målgrupper.

Den förväntade effekten är webbplatser med lättförståelig text som är mer riktad till specifik målgrupp. Att målgrupperna lätt ska hitta, känna igen sig i och ta till sig information från oss. Arbetet fortsätter under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

#### 4.4 Uppdraget Märk rätt ska förenkla och förbättra kommunikationen med företag

Livsmedelsverket producerar innehåll och ansvarar för flera olika digitala kanaler. Under 2024 genomfördes ett uppdrag som tittade närmare på hur vår kommunikation uppfattas/mottas och hur vi kan synka innehållet i kanalerna. Vi har haft fokus på att underlätta för företagen att märka rätt. Intervjuer genomfördes med våra målgrupper för att hitta sätt som ännu bättre kan nå ut till våra målgrupper. Syftet med uppdraget Märk rätt är att underlätta för framför allt små och nystartade företag att förstå och ta till sig komplex lagstiftning och regler genom nya och lättillgängliga sätt att kommunicera. Under 2025 har vi arbetat med att ta fram tre korta filmer om regler för information och märkning av förpackade och oförpackade livsmedel och en introduktion till hur man startar livsmedelsföretag. Vi har också spelat in en längre intervjufilm där en expert berättar om grundläggande regler för import från länder utanför EU. Detta är områden där vi får många frågor från företag. Idén är att de ska spridas och kunna nås även av personer som inte aktivt går in på Livsmedelsverkets webbplats.

Vi förväntar oss att effekten med filmerna blir att vi når ut till fler livsmedelsföretagare, både de som har större möjlighet att ta till sig en film jämfört med skriven text och de som inte aktivt söker information på vår webb. Vi förväntar oss att företagarna ska känna igen sig i situationer som beskrivs och lättare förstå hur man kan göra rätt.

Arbetet med filmerna fortsätter under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

#### 4.5 AI-assistent möjliggör enklare regelstöd

Under 2024 påbörjade Livsmedelsverket tillsammans med Tillväxtverket ett arbete med att utveckla en metod för att med hjälp av AI-verktyg göra det lättare för företag att ta till sig information om regler och risker på livsmedelsområdet. Arbetet går under namnet VarmRätt. VarmRätt är ett lärande och utforskande uppdrag och syftet är att undersöka hur vi på sikt kan ge företagare resurseffektiv och anpassad information om regler, vilka risker som finns och hur företagen praktiskt kan göra för att följa reglerna och minimera riskerna i sin verksamhet. Syftet är också att öka Livsmedelsverkets kompetens och förståelse för vad som krävs av en myndighet för att i framtiden utveckla och lansera förtroendeingivande och korrekta AI-tjänster som underlättar för livsmedelsföretagare. Visionen är att det ska vara enkelt för

företagare att hitta och ta till sig information om krav, regler och risker inom livsmedelsområdet med hjälp av AI. Rätt information vid rätt tillfälle är ett viktigt önskemål från företagen.

Flera tester har genomförts under 2025 och en prototyp för en AI-assistent har tagits fram. Projektet fortsätter under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete. Nästa steg är att gå från idé till att göra något på riktigt och skapa faktisk nytta. Vi kommer att utveckla och testa lösningar tillsammans med företagen, samtidigt som vi fortsätter att bygga kunskap om AI och dess möjligheter.

## 4.6 Utbildning i Motiverande samtal

Som ett led i Livsmedelsverkets arbete med att utveckla service och bemötande, har medarbetare på Livsmedelsverket som genomför kontroll av livsmedelsföretag gått en utbildning i motiverande samtal. Motiverande samtal (Motivational Interviewing, MI) är ett evidensbaserat sätt att främja positiv beteendeförändring genom att stärka individens inre motivation och tilltro till förändring. Metoden ger konkreta verktyg och strategier och bygger på en respektfull och samarbetsorienterad dialog som underlättar att få människor att lyssna och ta till sig det man förmedlar. Det goda samtalet är en nyckel för att nå fram i kontrollsituationen. Med motiverande samtal hoppas vi kunna ta vara på företagarnas egen vilja att göra rätt, för att hjälpa dem att lyckas. Metoden stärker företagets upplevelse av ett gott bemötande och har även en positiv inverkan på inspektörernas arbetsmiljö då det här sättet att kommunicera minskar konflikter. Arbetet fortsätter under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

## 4.7 Klarspråk för ett enklare och tydligare språk som ökar förståelsen

Ett tydligt och enkelt språk är en viktig del för att företag ska kunna ta till sig information. Under 2025 har Livsmedelsverket genomfört en satsning för att förbättra arbetet med klarspråk. Inom ramen för projektet har vi sett över utskick, fakturor och beslut så att dessa är skrivna på ett så enkelt och tydligt sätt som möjligt. Till exempel har beslutstexter i Livsmedelsverkets kontrollbeslut klarspråksgranskats och uppdaterats. Bedömningen är att det blivit en relativt stor skillnad och att besluten har blivit både enklare och tydligare skrivna.

En annan del inom projektet är att kunskapsnivån bland medarbetarna på Livsmedelsverket ska höjas, vi tar bland annat fram en ny digital utbildning om klarspråk.

Det finns plan på en uppföljande medarbetarenkät 18 månader efter att språkvårdssatsningen har genomförts och nytt material implementerats, det vill säga i mitten av 2028. Målet är att

minst 75 procent av de medarbetare som tagit till sig av stödmaterial och utbildningar känner sig mer säkra i att producera texter med klarspråk i sitt dagliga arbete. En målsättning är även att användningen av klarspråksguiden ska ha ökat med 50 procent jämfört med den tidigare guiden. Detta kommer att mätas vid halvårsskiftet 2026.

Ett annat mål är att företag upplever att våra texter är tydliga och lätta att förstå. Detta mäts i nästa förtroendemätning bland företag, eftersom företagens upplevelse av relevant och begriplig information är kopplad till förtroendet för myndigheten.

## 4.8 Effektivare exportgodkännanden ska underlätta ökad livsmedelsexport

Vissa länder utanför EU/EES kräver godkännande av Sverige och svenska anläggningar för en viss produkt innan export av svenska matvaror får ske till landet. Livsmedelsverket arbetar med att förbättra förutsättningarna för svensk livsmedelsexport genom att utveckla och effektivisera processen för exportgodkännanden med länder utanför EU/EES.

Detta görs genom:

- förhandling med importländer i syfte att öppna och bevara exportmarknader,
- samverkan med andra myndigheter och branscher, samt
- att samordna och genomföra inspektioner från importländer.

Livsmedelsverket deltar också i EU-kommissionens marknadstillträdesarbete och andra gemensamma insatser för att öppna nya marknader eller bibehålla befintlig livsmedelsexport.

Under 2025 har Livsmedelsverket öppnat marknaderna för äggprodukter till Vietnam, fjälster till Marocko och färskt nötkött till Filippinerna.

Livsmedelsverket har tillsammans med Jordbruksverket besvarat flera frågeformulär från olika länder. De handlade bland annat om fjäderfäkött och fiskprodukter till Vietnam, friförklaring av fjäderfäkött till Taiwan, afrikansk svinpest (ASF) till Kina och restsbstanskontrollen till Storbritannien.

Sydkorea och Vietnam besökte Sverige under 2025 i syfte att utvärdera svensk livsmedelskontroll inför framtida export av nötkött (Sydkorea) och för gris- och fjäderfäkött (Vietnam).

Inför ett framtida marknadstillträde till Kina har Sverige också förhandlat protokoll för malt och havre. Protokollen signerades av en svensk minister under ett besök i Kina under hösten 2025.

Importländer ändrar varje år sina regler för import. Det påverkar svenska företags möjligheter att exportera. Under 2025 har vi därför utvärderat nya registreringsregler i Turkiet, Brasilien, Hongkong och Kina för att svenska anläggningar ska kunna fortsätta exportera till dessa länder. Arbetet med exportgodkännanden till länderna fortsätter under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

## 4.9 Förstudie om nya arbetssätt vid utfärdande av exportintyg

Under 2025 genomförde Livsmedelsverket en förstudie för att undersöka hur kontroll enligt gällande lagstiftning kan utföras på ett nytt och mer effektivt sätt. Ett kontrollmoment som undersöktes var utfärdandet av exportintyg. Förstudien resulterade i att kontrollmetoden exportkontroll på distans kommer att testas – vilka intyg det kommer gälla valdes ut 2025 men testerna rent operativt kommer ske under 2026. Det tänkta arbetssättet syftar till att underlätta för företag rent praktiskt och flexibilitetsmässigt och även minska deras kostnader. Arbetet fortsätter under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

## 4.10 Minskad administration vid planering av slakt

Under 2024 införde Livsmedelsverket ett delvis nytt arbetssätt inför planeringen av nästa års bemanning på slakterier. Vi underlättade genom att skicka ut förfyllt och minskad mängd material med nuvarande planering och efterfrågade eventuella önskemål om ändringar inför nästa år. De som inte behövde eller ville ändra i sin planering behövde enbart kryssa i att de inte vill ha några ändringar. Sammantaget innebär detta en minskning av många slakteriers administrativa börda.

## 4.11 Möjlighet för företagen att se ärenden i Mina sidor

Livsmedelsverket arbetar med utveckling av IT-systemet Edit, det system som används för de företag som har Livsmedelsverket som kontrollmyndighet. Syftet med projektet är att ge företagen möjlighet att följa sina ärenden och kunna göra digitala anmälningar vilket underlättar deras arbete och kontakt med Livsmedelsverket. Projektet startade under 2025, beräknas vara klart under det tredje kvartalet 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

## 4.12 Alla E-utbildningar gratis och tillgängliga för alla

Livsmedelsverket har sedan 2014 en utbildningsportal där alla digitala utbildningar är samlade. Under 2024 beslutade Livsmedelsverket att öppna upp samtliga utbildningar för alla och beslutade att utbildningarna ska vara kostnadsfria. Detta är ett led i att höja företagens kunskap

och stärka deras kompetens. Kostnaden ska inte vara ett hinder och med detta steg möjliggör vi att även livsmedelsföretag kan gå utbildningar som i grunden riktar sig till livsmedelskontrollanter. Det kan ge en ökad förståelse för hur livsmedelskontrollen bedömer att reglerna följs, vilket ökar möjligheten för företagen att förebygga risken för avvikelser och i slutändan öka livsmedelssäkerheten. Under de fyra första veckorna efter att utbildningarna blev kostnadsfria såg vi en tydlig ökning av antalet användare, från 1200 till 3000. Dock är antalet kurser som företag genomför fortfarande ganska lågt vilket är något som kan förklaras med att Livsmedelsverket i dagsläget endast har ett fåtal kurser som riktar sig specifikt till företag.

### 4.13 Utbildning om material i kontakt med livsmedel

Livsmedelsverket har tagit fram e-utbildningen ”Kontaktmaterial”. Utbildningen riktar sig till kontaktmaterialföretag och inspektörer som arbetar med kontroll av dessa företag och som vill lära sig grunderna i lagstiftningen om material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Utbildningen syftar till att ge grundläggande kunskap om vad kontaktmaterial är, vilka risker som finns med dessa, ansvaret hos olika aktörer i kedjan och lagstiftningen på området. I Sverige har kontroll av kontaktmaterialverksamheter varit möjlig sedan mitten av år 2021 och från mitten av år 2024 ska kontaktmaterialverksamheter som omfattas av nationella bestämmelser om registrering ha anmält sin verksamhet till sin kontrollmyndighet. Då kontrollen är relativt ny i Sverige behöver inspektörer få utökad kunskap på området. E-utbildningen bedöms även ge ett kunskapslyft hos kontaktmaterialföretag, vilket bör leda till säkrare kontaktmaterial som uppfyller lagstiftningens krav. Genom att företag och inspektörer får samma möjlighet till utbildning blir företagen mer förberedda på vad som kan komma att granskas vid kontrolltillfället. E-utbildningen lanserades i januari 2025.

### 4.14 Registrering av UF-företag

En av Livsmedelsverkets viktigaste uppgifter är att ge målgruppsanpassad information till livsmedelsföretag om olika krav och risker som finns inom livsmedelssektorn. En process som Livsmedelsverket såg över under 2024 var registreringen av så kallade UF-företag (Ung Företagsamhet). Livsmedelsverket har omarbetat vägledningen i frågan så att informationen har blivit enklare att förstå. Frågan var initierad av branschorganisationen Livsmedelsföretagen och paraplyorganisationen UF Företagarna som efter ändringen uttryckt att de är nöjda, både med resultatet och med hur vi hanterade frågan.

## 5. Genomförda aktiviteter – Dialog med företagen

För att på bästa sätt kunna möta målgruppernas behov arbetar vi på Livsmedelsverket med att så tidigt som möjligt involvera företag och branschorganisationer i de frågor som berör dem. Mycket av arbetet med att föra dialog med branschföreträdare och företag ingår i linjearbetet på myndigheten.

### 5.1 Möten med branschorganisationer och företag

Livsmedelsverket har både regelbundna och specifika dialoger med företag i sakfrågor utifrån olika uppdrag och utvecklingsinitiativ. Effekten av att lyssna in målgruppens behov gör att vi kan arbeta för förändring som har god effekt för målgruppen och att vi når ut med den information som efterfrågas på ett sätt som passar målgruppen. På så sätt blir företag bättre hjälpta med att uppfylla kraven i livsmedelslagstiftningen.

Nedan följer några exempel på stående och mycket uppskattade dialogmöten som Livsmedelsverket har med företag och branschorganisationer.

Terminsmöten anordnas vår och höst av Livsmedelsverket tillsammans med branschorganisationerna Livsmedelsföretagen, Svensk Dagligvaruhandel, Visita och Lantbrukarnas Riksförbund, där gemensamma strategiska frågor diskuteras. Mötena planeras i samråd mellan branschorganisationerna och Livsmedelsverket och koordinerats av myndighetens branschkoordinatorer. Mötena har avhandlat aktuella frågor i organisationerna och särskilda frågor som lyfts, och har upplevts som värdefulla av båda parter, branschorganisationerna har uttryckligen sagt att de är mycket nöjda med mötenas utformning.

Sedan flera år har Livsmedelsverket samrådsgrupper med branschorganisationer och andra aktörer, så kallade SamBA-grupper, för att få in synpunkter från aktörer i hela livsmedelssystemet. När vi får kunskap om olika aktörers behov ökar möjligheterna att bättre driva Sveriges frågor i EU.

Livsmedelsverket har också regelbundna möten med företag och bransch om hur näringsliv och myndigheter kan samarbeta för att stärka Sveriges livsmedelsberedskap. Motståndskraftiga företag är helt avgörande för att Sverige ska klara av att försörja befolkningen med mat vid omfattande kriser och krig. Många angelägna frågor finns för att gemensamt kunna utvecklas och för att näringslivet ska kunna ta sin del av ansvaret för livsmedelsförsörjningen. Samverkansformer, stöd, resurser, avtal och lagstiftning är några exempel.

Livsmedelsverkets inspektörer kommer regelbundet i kontakt med företagen i samband med den offentliga kontrollen. En fortgående dialog med företag och branschföreträdare är en förutsättning för ett väl fungerande samarbete. Därför håller Livsmedelsverket dialogmöten med branschföreträdare och representanter för slakterier och vilthanteringsanläggningar. Vi sammankallar även till möten med företrädare för företag inom andra branscher där Livsmedelsverket är kontrollmyndighet, exempelvis mjölk, fisk- och äggbranschen. På dessa möten diskuterar vi kommande lagstiftning, tolkning av bestämmelser, vad som fungerar bra och vad som kan förbättras inom kontrollen. Här finns också möjlighet för företagen att lyfta förslag till regelförenklingar.

Det finns även arbetsgrupper som tittar på och utvecklar den kontroll som utförs och den service som Livsmedelsverket ger. Arbetsgrupperna skapas tillfälligt och består av representanter från företag (slakterier), branschorganisationer och Livsmedelsverkets kontroll. Syftet är att förbättra kontrollen så att vi kan göra så mycket nytta för företagen som möjligt samtidigt som kontrollen täcker in lagstiftningens krav och ger så lite administrativ börda som möjligt för företagen.

Arbetet med att utveckla rutinen för dialog och återkoppling till branschföreträdare och företag fortsätter under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklaringsarbete.

## 5.2 Webbinarier tillsammans med andra myndigheter

Livsmedelsverket, tillsammans med Jordbruksverket och Naturvårdsverket undersökte under 2023 gårdsmejeriers behov av stöd från myndigheterna. Det önskemål som lyftes var ett myndighetsgemensamt webinarium. Under 2024 har Livsmedelsverket och Jordbruksverket arrangerat ett webinarium tillsammans med branschorganisationen Sveriges Gårdsmejerister som fick information om kontrollen och kunde ställa frågor – utan att på förhand veta vilken myndighet som satt inne med svaret. Webbinariet fick positiv feedback. Effekten av att lyssna in målgruppens behov blir att myndigheterna kan nå ut med den information som efterfrågas på ett sätt som passar verksamheterna. På så sätt blir företagen och de olika branscherna bättre hjälpta med att uppfylla kraven. Livsmedelsverket hade ett uppföljande webinarium med Sveriges Gårdsmejerister under 2025.

## 5.3 Enklare remittering inför uppdateringar på Kontrollwiki

Kontrollwiki är Livsmedelsverkets särskilda webbplats med vägledning till lagstiftningen om livsmedel och livsmedelskontroll. Kontrollwiki riktar sig till kontrollmyndigheter och livsmedelsföretag. Det har kommit önskemål från branschen att synliggöra ändringar i Kontrollwiki på ett tydligare sätt och under 2024 infördes Kontrollwiki-remitter via Livsmedelsverkets webbplats. Detta har vi informerat om genom företagsnyhet och nyhet till

kontrollen. För att inte missa en remiss finns möjlighet att prenumerera på remisser för Kontrollwiki.

## 5.4 Stöd till företag för stärkt livsmedels- och dricksvattenförsörjning

Livsmedelsverket har en central roll i att stärka Sveriges livsmedels- och dricksvattenförsörjning genom att stödja företagens förmågeutveckling. Detta sker genom planering, vägledning, samordning, övning, tillsyn och riktade investeringar, vilket ska bidra till ökad robusthet och kontinuitetsförmåga hos livsmedelsföretag och butiker.

Under 2025 har Livsmedelsverket, i sin roll som sektorsmyndighet, fortsatt att samordna och utveckla investeringsprogram för förmågeutveckling inom beredskapssektorn. Arbetet har haft särskilt fokus på livsmedelsbutikernas förmåga att fungera vid kris och krig, med tonvikt på lokala lösningar för livsmedelsdistribution. De frågor som varit i fokus omfattar butikernas tillgång till el, personal, varor, transporter och fungerande kommunikation, i nära dialog med butiker och lokalt näringsliv för att säkerställa praktiskt genomförbara lösningar.

Ett prioriterat fokusområde under året har varit elförsörjning, som är en grundförutsättning för butikernas övriga funktioner. Livsmedelsverket har därför genomfört pilotprojekt för att testa användning av mobil reservkraft i livsmedelsbutiker. Det har lett till ramavtal med två leverantörer, inköp av mobila reservkraftaggregat samt släpmonterade dieseltankar för att förlänga drifttiden. Aggregaten ägs av Livsmedelsverket och används i utvalda pilotkommuner och ett pilotlän. Butiker i pilotkommuner har även kunnat ansöka om ekonomiskt stöd för installation av nödvändiga inkopplingsmöjligheter.

De genomförda insatserna förväntas öka butikernas tillgång till reservkraft och därmed stärka förutsättningarna att upprätthålla livsmedelsförsörjningen vid elavbrott och andra allvarliga störningar. Arbetet fortsätter under 2026 och finns med i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

## 6. Genomförda aktiviteter – Riskbaserad och likvärdig kontroll

I delrapporten inom ramen för uppdraget om att förenkla nationella regelverk<sup>18</sup> konstaterades att företagen upplever utförandet av kontrollen på livsmedelsområdet och avgifterna som hänger samman med kontrollen som ett betungande regelverk. Livsmedelsverkets arbete med livsmedelskontroll fokuserar huvudsakligen på att stärka kontrollmyndigheternas kompetens och främja ett enhetligt och riskbaserat arbetssätt för att skapa förutsättningar för en likvärdig kontroll. Det arbetet förväntas leda till effekter hos företagen, bland annat genom mer likvärdiga konkurrensvillkor och mindre betungande kontroller. På livsmedelsområdet finns en rad kontrollområden som är svåra för myndigheterna att kontrollera eftersom det rör sig om omfattande lagstiftning som ändras ofta och som kontrolleras sällan. Exempel på sådana områden är material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel, tillsatser samt kosttillskott. Här nedan finns en redovisning av aktiviteter som genomförts för att ge en mer riskbaserad och likvärdig kontroll.

### 6.1 Arbetet med god kontrollsed

Livsmedelskontrollen ska vara likvärdig och utföras med hög kvalitet. God kontrollsed består av flera initiativ för att förbättra livsmedelskontrollen, göra den mer likvärdig och för att den ska utföras med hänsyn till företagen. De olika initiativen har haft sin grund i flera regeringsuppdrag som vi har fått under perioden 2017–2019. Livsmedelsverkets egen utvärdering av effekten av dessa initiativ har visat att det fortsatt finns stora olikheter mellan myndigheter vad gäller kontrollfrekvens, bedömning av avvikelser och benägenhet att fatta beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad. Man kan dock märka en rörelse i rätt riktning vad gäller kontrollmyndigheternas förmåga att nå kraven i lagstiftningen<sup>19</sup>. Arbetet ska på sikt leda till en verkningsfull, riskbaserad, rättssäker och mer likvärdig livsmedelskontroll - en livsmedelskontroll som är förutsägbar och tydligt underlättar för företagen att göra rätt.

Grunden för Livsmedelsverkets arbete med att leda och samordna kontrollen är den fleråriga nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan. Den innehåller övergripande mål för hela livsmedelskedjan och mål för att leda och likrikta livsmedelskontrollen i Sverige. Under 2024 implementerade Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen en gemensam arbetsprocess för att ta fram mål. Under 2025 togs gemensamma fokusområden fram för den kontroll som ska utföras under 2026–2029. Samarbetet förväntas skapa samsyn och leda till

---

<sup>18</sup> Delrapport, Regeringsuppdrag förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag (dnr 2024/02688).

<sup>19</sup> Livsmedelsverket. (2024). Livsmedelsverkets förtroendemätning bland livsmedelsföretagare 2024.

ökad likvärdighet på central nivå mellan myndigheterna, vilket bidrar till att underlätta för företag och kontrollmyndigheter genom ökad förutsägbarhet vad gäller kontrollens fokusområden och mål.

### 6.1.1 Översyn och utveckling av kontrollprocessen

Under 2025 påbörjades ett arbete med att uppdatera den kontrollprocess som tagits fram och som schematiskt beskriver hur en normal planerad kontroll på livsmedelsområdet kan utföras. Den nuvarande modellen behöver ändras när det gäller vissa begrepp för att bli mer användbar. Under året har ett förslag på förnyad process tagits fram som under 2026 ska remitteras och implementeras. En accepterad kontrollprocess är en viktig del av Livsmedelsverkets arbete med att skapa likvärdighet kring hur livsmedelskontroll utförs. Arbetet fortsätter under 2026 och beskrivs i aktiviteten utveckla Livsmedelsverkets ledning och styrning av kontrollen i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

### 6.1.2 Föranmälda kontroller

Det har framförts kritik mot att Livsmedelsverket och Jordbruksverket gör olika tolkningar av bestämmelserna i kontrollförordningen om när kontroller kan förämnas. Detta försvårar för både kontrollmyndigheter och företagare. Under 2024 påbörjade Livsmedelsverket ett arbete med att se över tolkningen av bestämmelserna om när förämnelsen kan göras. En första struktur för ändrad vägledning remitterades till branschorganisationer och kontrollmyndigheter, därefter hölls fokusgruppsamtal med branschföreträdare och möten med kontrollmyndigheter. Hösten 2025 remitterades sedan en vägledande text. Remissvaren visade att det finns en stor variation mellan olika branschorganisationers syn på när kontroller kan eller bör förämnas. Motsvarande variation finns även mellan kontrollmyndigheter. Livsmedelsverket har tagit intryck av remissvaren och det pågående arbetet på EU-nivå att förtydliga och likrikta tillämpningen av bestämmelserna. Vägledningen publiceras i början av 2026. Förhoppningen är att den ska bidra till en mer enhetlig tillämpning inom livsmedelskontrollen.

### 6.1.3 Indikatorer för uppföljning av livsmedelskontrollen

Livsmedelskontrollen ska vara riskbaserad, verkningsfull, rättssäker och likvärdig. De fyra ledorden kännetecknar god kontrollsed. Livsmedelsverket har tagit fram en uppföljningsmodell med indikatorer för att följa ledorden.

I 2024 års rapport om Sveriges livsmedelskontroll<sup>20</sup> redovisade vi indikatorerna för ledorden riskbaserad och likvärdig. För att mäta om kontrollen är verkningsfull och rättssäker behöver vi data för fler år.

Indikatorerna för en riskbaserad kontroll under 2024 visar följande:

- De kommunala kontrollmyndigheterna, Livsmedelsverket och länsstyrelserna utförde totalt 85 procent av de riskbaserade kontroller de skulle ha utfört enligt riskklassningsmodellen och den nationella kontrollplaneringen.
- De kommunala kontrollmyndigheterna och Livsmedelsverket utförde totalt 79 procent av den kontroll de skulle ha utfört vid verksamheter med hög risk enligt riskklassningsmodellen.
- De kommunala kontrollmyndigheterna har kontrollerat spårbarhet vid 68 procent av verksamheterna under en femårsperiod, medan länsstyrelserna har kontrollerat spårbarhet vid 97 procent av de riskbaserade kontrollerna under 2024.

Livsmedelsverket har satt 90 procent som mål för samtliga tre indikatorer. Indikatorn för en likvärdig kontroll mäter variationen mellan kontrollmyndigheterna i hur ofta de konstaterar avvikelser, vid vissa typer av hygienkontroller. Under 2024 låg 49 procent av kontrollmyndigheterna inom ett spann på plus minus tio procentenheter från medianvärdet. Livsmedelsverket ser det som önskvärt att andelen myndigheter som finns inom detta spann ökar över tid, det vill säga att skillnaderna mellan kontrollmyndigheterna minskar.

Under 2025 kontaktade Livsmedelsverket de 20 kontrollmyndigheter som fått lägst utfall på en eller flera indikatorer och bad dem redogöra för orsaken till utfallet och eventuella planerade åtgärder. Erfarenheten från uppföljningen är att samtliga myndigheter tog uppföljningen på stort allvar. I de allra flesta fallen hanterades frågan på chefsnivå eller i den kommunala nämnden. Sammanställning av svaren visade att i cirka 90 % av fallen berodde utfallet på personalbrist, till exempel på grund av långtidssjukskrivning, svårigheter att rekrytera personal, hög personalomsättning eller deltidsbemanning. Samtliga myndigheter bedömdes ha vidtagit tillfredsställande åtgärder för att avhjälpa problemen. Uppföljningen visar dock på utmaningarna med att uppnå en riskbaserad och likvärdig kontroll.

#### 6.1.4 Ny riskklassningsmodell har införts men har ännu inte fått fullt genomslag

Livsmedelsverket har under flera år utvecklat en ny modell för riskklassning av livsmedelsföretag. Den nya riskklassningsmodellen infördes 2024. Modellen resulterar i en

---

<sup>20</sup> Livsmedelsverket. (2025). L 2025 nr 13: Sveriges livsmedelskontroll 2024. Uppsala: Livsmedelsverkets rapportserie.

kontrollfrekvens som fastställer hur många kontrollbesök verksamheten vid en livsmedelsanläggning ska få under en femårsperiod.

Företag som uppvisar god efterlevnad av lagstiftningen får reducerad kontrollfrekvens, det gäller också företag som är certifierade enligt en av Livsmedelsverket godkänd standard. Modellen ger förbättrade förutsättningar att styra kontrollen dit den har störst effekt. Det innebär en förskjutning av kontrollresurser från det sista ledet i livsmedelskedjan till tidigare led, för att kunna upptäcka och förebygga såväl hälsorisker som informationsbrister tidigare i kedjan.

Det finns drygt 95 000 verksamheter i leden efter primärproduktionen som omfattas av den nya riskklassningsmodellen. Kontrollmyndigheterna utförde omkring 22 procent färre kontroller av dessa verksamheter under 2024 jämfört med 2023. Minskningen beror i huvudsak på den nya riskklassningsmodellen. Den leder alltså till att många verksamheter får färre planerade kontroller än tidigare.

Den största minskningen av antalet kontroller har skett i det sista ledet i livsmedelskedjan. Med sista led menar vi verksamheter som tillhandahåller livsmedel till konsumenter, som restauranger och matbutiker. Antalet planerade kontroller i sista led minskade med uppskattningsvis 32 procent mellan 2023 och 2024. Det är en förväntad utveckling, Livsmedelsverket bedömer att vi i Sverige tidigare har planerat för mer kontroll i sista led än vad som har varit nödvändigt i förhållande till riskerna. Den nya riskklassningsmodellen är tänkt att leda till färre kontroller i sista led. Samtidigt ska riskklassningsmodellen ge mer kontroll i tidigare led. Med tidigare led menar vi verksamheter som tillhandahåller livsmedel till andra verksamheter, till exempel mejerier, bagerier och grossister. Antalet planerade kontroller i tidigare led minskade dock med uppskattningsvis 8 procent mellan 2023 och 2024. Det tyder på att riskklassningsmodellen inte har fått fullt genomslag under det första året. Livsmedelsverket har beslutat att modellen ska utvärderas 2026, vilket ingår i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

## 6.2 Utveckling av kontrollprocessen i samarbete med slakterierna

Livsmedelsverkets egen kontrollverksamhet har sedan pandemiåren utvecklat digitala forum för dialog med slakterier och vilthanteringsanläggningar. Det innebär regelbundna möten med olika delar av branschen (rött kött – uppdelat i stora och små slakterier, vitt kött, vilt och ren) där angelägna frågor och information dryftas. Utvecklingen har varit att i större utsträckning hämta in idéer och önskemål om det företagen ser som angeläget att utveckla. Under 2024 infördes ett nytt arbetssätt i dialogen med företag. Slakteriföretag identifierar vilken del av kontrollprocessen som är mest angelägen att se över och därefter tas en gemensam utvecklingsplan fram. Arbetssättet har hittills varit uppskattat av både företag och

kontrollpersonal eftersom man fokuserar på de frågor som ger störst nytta för målgruppen. I vår egen kontroll fokuserar vi på att leverera kontroll som gör största möjliga nytta (givet tillgängliga resurser) för konsument och företag. Det innebär en kontroll som i ökad utsträckning fokuserar på helhetsbedömningar, faktiska risker för konsumenters hälsa och djurens välfärd.

### 6.3 Skapa förutsättningar att utföra köttkontroll på distans

Livsmedelsverket utvecklar möjligheten att utföra köttkontroller på distans. I stället för att en officiell veterinär är på plats för besiktning ska kontroller, både före och efter slakt, kunna ske på distans via en digital lösning.

Enligt nuvarande bestämmelser måste officiell veterinär, eller i vissa fall officiell assistent, vara på plats vid slakteriet eller vilthanteringsanläggningen för att genomföra de praktiska momenten i köttkontrollen. Innan kontroll på distans kan införas behöver därför EU-reglerna ändras.

Att göra köttkontroll på distans innebär att kontrollen av djuret före slakt samt slaktkroppen med organ efter slakt sker på distans med hjälp av digitala verktyg. En teknisk stödperson anställd av slakteriet, skickar video i realtid till den officiella veterinär som alltså inte behöver vara på plats på slakteriet eller vilthanteringsanläggningen. Den officiella veterinären instruerar via mobilen den tekniska stödpersonen på plats om de praktiska momenten i besiktningen av djuret före slakt, och besiktningen av slaktkroppen och organ efter slakten.

För att köttkontroll med digital teknik ska kunna tas i bruk krävs ändringar i regelverket på EU-nivå. Resultaten från projektet Kontroll på distans kan användas för att påverka den lagstiftningen.

Små anläggningar behöver ofta besiktning med kort varsel, vilket Livsmedelsverket kan ha svårt att planera in. Med köttkontroll på distans genom digital teknik skulle företagen ges bättre möjligheter att kunna få kontroll med kort framförhållning. Det gäller inte minst slakterier och vilthanteringsanläggningar i glesbygd där restiden för kontrollpersonalen i dag ofta är lång.

Digitala tekniker gör det lättare att utbilda och få Livsmedelsverkets kontrollpersonal att göra kontrollen på ett likriktat sätt. I samband med köttkontrollen kan en officiell veterinär ta kontakt med en annan kollega och hämta in en annan åsikt.

Den 7 november 2025 presenterade Livsmedelsverket projektet för EU-kommissionen och de andra EU-medlemsstaterna på ett möte i Bryssel. Arbetet med att påverka EU-lagstiftningen förväntas fortsätta under 2026 och ingår i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

## 6.4 Ökad tydlighet för djurskyddsbedömning inför slakt

Livsmedelsverkets officiella veterinärer måste rapportera till länsstyrelsen om man upptäcker skador, sjukdomar eller andra tecken på att djuren inte har behandlats enligt djurskyddslagstiftningen innan de kom fram till slakteriet.

Länsstyrelsen använder informationen för att bedöma om en tillsyn behövs hos den berörda djurhållaren. Syftet är att tidigt upptäcka och åtgärda djurskyddsproblem i primärproduktionen.

Livsmedelsverket har påbörjat ett arbete med att ta fram djurskyddsindikatorer. Detta är något som är efterfrågat av djurägarna. Idag finns ett problem som lyfts av djurägarna som gör gällande att det finns osäkerhet kring hur bedömningar görs och det upplevs som otryggt att skicka djur till slakt eftersom ett meddelande till länsstyrelsen upplevs som en ”anmälan” och tas också upp på ett sådant sätt i media.

Målsättningen är att införa djurskyddsindikatorer för en del av det som skulle skrivas som meddelande till länsstyrelserna. Syftet med det är både att förenkla och öka tryggheten för djurägarna.

Arbetet kommer att fortsätta under 2026 då det ännu återstår arbete i form av förankring och uppdatering av Livsmedelsverkets systemstöd för att detta arbetssätt ska fungera. Arbetet finns med under avsnittet dialog med företag i handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete.

## 6.5 Stärkt stöd till kontrollmyndigheter och företag om kontroll av kosttillskott

Under 2025 har Livsmedelsverkets treåriga regeringsuppdrag om att stärka kontrollen av kosttillskott slutrapporterats<sup>21</sup>. Uppdraget har syftat till att stärka stödet till kontrollmyndigheterna för kontroll av kosttillskott och till att öka samverkan mellan olika myndigheter och organisationer. Projektet har bland annat levererat en grundläggande e-utbildning om kosttillskott som är tillgänglig för både kontrollmyndigheter och företag. I projektet har vi också utvecklat en prototyp till en så kallad webcrawler, som kan genomsöka internet på jakt efter farliga substanser i kosttillskott.

Under 2025 har arbetet med att stötta kontrollmyndigheter och företag i frågor om kosttillskott fortsatt, även om regeringsuppdraget har avslutats. Livsmedelsverket har regelbundna möten med kosttillskottsbranschen genom Svensk egenvård. Vi har också haft möte i den nationella

---

<sup>21</sup> Slutrapport, Regeringsuppdrag Att vidta åtgärder för att utveckla samordning, vägledning och stöd avseende kontrollen av kosttillskott (2022/01183).

kosttillskottsgruppen, som är ett forum för kontrollmyndigheter med fokus på kontroll av kosttillskott. På dessa möten tar vi bland annat upp aktuella frågeställningar, lyfter frågor där vi har olika syn och kalibrerar bedömningar. Kontakterna med bransch och kontrollmyndigheter är värdefulla och syftar till att underlätta arbetet för alla inblandade.

# 7. Handlingsplan för fortsatt förenklingsarbete

Livsmedelsverket ska enligt uppdragen redovisa förslag om fortsatta insatser inom förenklingsarbetet och en uppdaterad handlingsplan. Här redovisar vi på vilket sätt och med vilka aktiviteter Livsmedelsverket kommer att fortsätta arbetet med att skapa bättre förutsättningar för företag och fortsatt förenklingsarbete.

## 7.1 Livsmedelsverkets arbete med förenkling

Enligt Livsmedelsverkets instruktion ska myndigheten underlätta och skapa goda förutsättningar för företagande i livsmedelssektorn för en konkurrenskraftig livsmedelskedja.<sup>22</sup> Arbetet med att på olika sätt underlätta för företagande i livsmedelssektorn är därför högt prioriterat på myndigheten. I Livsmedelsverkets inriktning för 2026, som är det gemensamma interna planeringsinriktningen för hela verksamheten, är ”Skapa bättre förutsättningar för livsmedelsföretag” ett av tre förflyttningsområden där målsättningen är att myndigheten ska ta stora kliv framåt. För 2026 finns tre delmål under det aktuella förflyttningsområdet som kommer att följas upp:

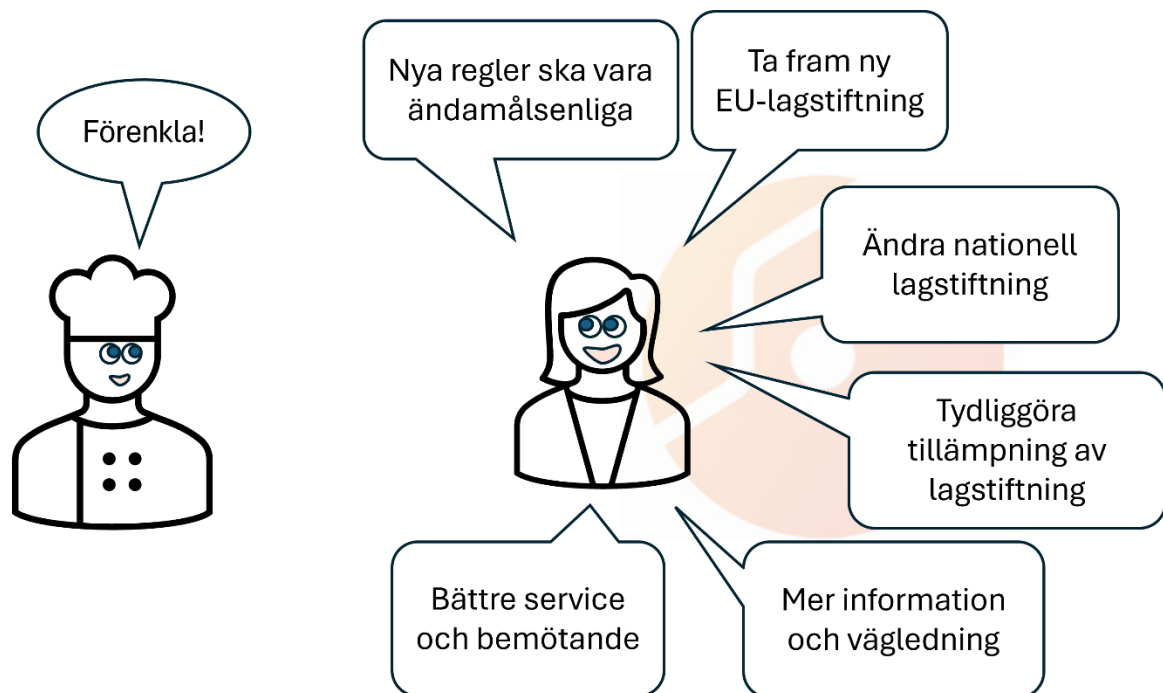
- Vi involverar företag tidigt och löpande i dialog i frågor som berör dem. Företagen upplever att vi har ett gott bemötande och en god förståelse för deras villkor och vardag.
- Vi ger god service där företagen får tydlig information som är anpassad utifrån deras specifika situation. Vi handlägger och ger råd i rätt tid.
- Vi arbetar för att det ska bli enklare att driva företag, genom att ta hänsyn till företagens lönsamhet, konkurrenskraft och hållbar omställning när vi utvecklar och tillämpar regler.

Vår tolkning av begreppet förenkling för företag är att det innefattar både arbete med att ta fram ändamålsenliga regler och förändringar av regler på nationell och internationell nivå och tydlighet i hur regler tolkas och tillämpas. I en vidare mening bedömer vi att även arbetet med att förbättra service och bemötande samt att skapa förutsättningar för ökad tydlighet och transparens bidrar till att göra det enklare för företag att göra rätt. I vissa fall kan även nya regler medföra förenklingar för företag. Ett exempel är de nya föreskrifterna om vildsvin<sup>23</sup> som förenklar för företag som vill köpa vildsvinskött direkt från jägare.

---

<sup>22</sup> 2 § 7 förordningen med instruktion för Livsmedelsverket.

<sup>23</sup> Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2024:6) om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött av vildsvin.



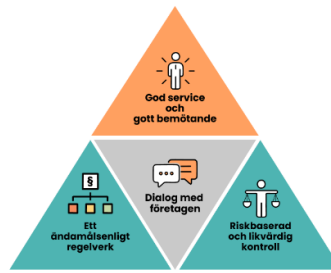
Figur 2 På Livsmedelsverket ingår ändamålsenliga regler, förändringar av regler på nationell och internationell nivå, tydlighet i hur regler tolkas och tillämpas och service och bemötande i vårt arbete med att förenkla för företag.

Livsmedelsverket har sedan 2019, då myndighetens instruktion anpassades till den nationella livsmedelsstrategin, haft företagen som en prioriterad målgrupp för myndighetens arbete. På Livsmedelsverket pågår det sedan dess ett förändringsarbete för att ändra arbetssätt och organisationskultur på myndigheten. Det är ett långsiktigt arbete som tar flera år att åstadkomma men där vi nu kan se att vi kommit en bra bit på väg i att aktivt arbeta med företagen som målgrupp. Det arbetet kommer att fortsätta med strategiska initiativ, kontinuerliga förbättringar och byggandet av en starkt målgruppscentrerad kultur.

## 7.2 Handlingsplanen utgår från fokusområdena

Livsmedelsverkets handlingsplan för fortsatt förenklingsarbete utgår från fyra fokusområden:

- Ett ändamålsenligt regelverk
- God service och gott bemötande
- Dialog med företagen
- Riskbaserad och likvärdig kontroll



Figur 3 Fyra fokusområden för Livsmedelsverkets företagsarbete, God service och gott bemötande, Dialog med företagen, Ett ändamålsenligt regelverk och Riskbaserad och likvärdig kontroll.

Arbetet inom de fyra fokusområdena förväntas ge effekter för företagen som i vissa fall kan vara svåra att mäta kvantitativt. Resultatet av Livsmedelsverkets förenklingsarbete kan till exempel inte enbart mätas i antalet regler på livsmedelsområdet, vi kommer även utvärdera företagens upplevelse av regelbördan.

## 7.3 Planerade aktiviteter i handlingsplanen

Regelbundna möten och dialoger med företag och branschorganisationer är aktiviteter som ingår i linjearbetet på myndigheten. I handlingsplanen lyfter vi fram många av de aktiviteter som utöver linjearbetet har planerats in under Livsmedelsverkets förflyttningsområde Skapa bättre förutsättningar för företag.

### 7.3.1 Ändamålsenligt regelverk

Aktivitet	Syfte och förväntad effekt
<b>Nya föreskrifter om vinprodukter</b>	I förslaget till nya föreskrifter tas kravet att anmäla vissa behandlingsmetoder bort samt att livsmedelsföretagare i vissa fall undantas från kravet att återta sina biprodukter. Det föreslås också nya regler om märkning. Efter ansökan får vin utan skyddad ursprungsbeteckning eller skyddad geografisk beteckning märkas med <i>druvsortsvin</i> följt av Sverige, druvsortens namn eller båda. I vissa fall får produkter dessutom märkas med <i>vin</i> följt av namnet på det bär eller den frukt som vinet är framställt av.
<b>Ändring av LIVSFS 2005:9</b>	Utreda förslag om att tillåta märkning av livsmedel med även andra symboler än Nyckelhålet, avseende innehåll av fett, sockerarter, salt och fiber. Om förslaget genomförs kan det underlätta för svenska företag att nå marknader där andra näringsmärkningar används och i större utsträckning dra nytta av sitt internationella hälsoarbete.
<b>Ändring av LIVSFS 2005:20</b>	Utreda möjligheten att, i enlighet med artikel 7 i förordning (EG) nr 2074/2005, införa undantagsregler från vissa hygienkrav i bilaga II till förordning (EG) nr 852/2004. Förslagets syfte är att möjliggöra utomhusrökning av livsmedel och förväntas kunna förenkla för livsmedelsföretag genom att det införs vissa lättnader i hygienkraven.
<b>Ändring av LIVSFS 2024:6</b>	Underlätta leveranser av vildsvin och kött av vildsvin från jägare.
<b>Nya föreskrifter om rennäringsfrågor och ripa</b>	EU-förordningar gör det möjligt för Sverige att ge särskilda undantag för tamren och ripa. Syftet är bland annat att renägare ska få sälja små mängder renkött direkt till konsumenter eller till lokala butiker som säljer vidare direkt till konsumenter.
<b>Nya föreskrifter om skyddade beteckningar</b>	Med anledning av ändrade EU-förordningar och kompletterande nationell lagstiftning behöver behovet av nya föreskrifter utredas. Det gäller bland annat hur remissförfaranden ska gå till samt vilka kriterier som ska tas upp för prövning att revideras, vilket förväntas göra det tydligare för företagen vilka regler som gäller.

Aktivitet	Syfte och förväntad effekt
<b>Översyn av LIVSFS 2005:20</b>	Utreda om det går att utnyttja möjlighet till nationell flexibilitet i EU-lagstiftningen för en förenklad mjölkprovtagning på gård vid hantverksmässig tillverkning av mejeriprodukter. Förslaget berör ett fåtal producenter med mycket småskalig produktion. En förenkling bör dock kunna medföra en stor lättnad för dem.
<b>Översyn av LIVSFS 2005:20</b>	Utreda om det går att ha en mer tillåtande reglering för utökad försäljning av opastöriserad mjölk.
<b>Översyn av LIVSFS 2005:21</b>	Utreda om det går att utnyttja undantagsmöjlighet som gäller avlägsnande av specificerat riskmaterial.
<b>Satsning på ett bättre anpassat EU-regelverk</b>	Syftet med ett mer fokuserat och proaktivt arbete är att det ger djupare samverkan med bransch och andra aktörer samt ge bättre möjligheter att fånga upp och driva svenska ståndpunkter i EU-processerna.
<b>Utreda frågeställningar gällande närings- och hälsopåståenden samt se över ställningstaganden om marknadsföring av kostråd på förpackningar.</b>	Syftet är utreda vad som tydligt hindrar företag att kommunicera kring hälsosammare produkter. Den förväntade effekten är en ökad tydlighet för företagen om hur produkterna får märkas.
<b>Utreda frågeställningar om spårbarhet vid livsmedelsdonationer</b>	Syftet är att utreda vad som tydligt hindrar företag att donera livsmedel. Den förväntade effekten är att mer livsmedel kan doneras i stället för att kasseras.

## 7.3.2 God service och gott bemötande

Aktivitet	Syfte och förväntad effekt
<b>Utveckla och förbättra Livsmedelsverkets handläggningsprocesser, bland annat för branschriktlinjer</b>	Syftet är att skapa rätt förväntningar hos företagen och att nå uppsatta serviceåtaganden gentemot företagen.
<b>Utveckla funktionen Fråga oss</b>	Syftet är att öka servicen och erbjuda mer tillgänglig dialog till de företag som dagligen söker information via telefon eller skriftligt. Målsättningen är att företagare i högre grad ser Livsmedelsverket som en servicemyndighet.
<b>Utveckla och målgruppsanpassa de vägledande texterna på Kontrollwiki, Livsmedelsverkets webbplats för fördjupning</b>	Syftet är att underlätta för företag och kontrollmyndigheter att ta till sig och tillämpa lagar och regler. Den förväntade effekten av tydligare vägledning är att regelefterlevnaden ökar och att behovet av uppföljande kontroller minskar.
<b>Ta fram utbildningsfilmer</b>	Syftet är att skapa bättre förståelse kring risker och grundläggande regler om livsmedel. Utbildningarna kommer publiceras på webben och förväntas ses både av företagare och kontrollmyndigheter.
<b>Utveckla en funktion som hjälper företag att sprida information om otjänliga livsmedel</b>	Syftet är att stödja företag och kontrollmyndigheter att vidta åtgärder för livsmedel som inte uppfyller kraven om säkra livsmedel. En förväntad effekt av aktiviteten är att konsumenterna snabbare får information om otjänliga livsmedel.
<b>Utveckla en funktion för autogenererade resultatrapporter till företag som skickar in prov för analys till Livsmedelsverket</b>	Syftet är att öka transparensen kring resultaten och öka servicen i form av kortare svarstider till företagen.
<b>Utveckla en AI-assistent som ger företag och kontrollpersonal stöd</b>	Inom projektet Varmrätt utvecklar Livsmedelsverket en AI-assistent som kan ge stöd. Syftet är att underlätta för företag och kontrollmyndigheter att ta till sig information samt att få rätt information i rätt tid.
<b>Använda samtalsmetoden motiverande samtal vid Livsmedelsverkets kontroll av livsmedelsföretag</b>	Syftet är att ta vara på företagarnas egen vilja att göra rätt, och hjälpa dem att lyckas. Metoden kan leda till att upplevelsen av gott bemötande ökar.
<b>Utveckla funktionen Mina sidor i IT-systemet Edit där företag kan följa sina ärenden</b>	Syftet med aktiviteten är att ge bättre stöd till företagen i sin dialog med Livsmedelsverket.
<b>Effektivare exportgodkännanden för att underlätta ökad livsmedelsexport</b>	Syftet är att förbättra förutsättningarna för svensk livsmedelsexport genom att utveckla och effektivisera processen för exportgodkännanden med länder utanför EU/EES.
<b>Förstudie om nya arbetssätt vid utfärdande av exportintyg</b>	Det tänkta arbetssättet syftar till att underlätta för företag rent praktiskt och flexibilitetsmässigt och även minska deras kostnader.

### 7.3.3 Dialog med företagen

Aktivitet	Syfte och förväntad effekt
<b>Utveckla rutinen för dialog och återkoppling till branschföreträdare och företag</b>	Livsmedelsverket har möten och dialog med olika branschorganisationer och företag där vi dels fångar upp frågor, dels har möjlighet att föra ut information. Syftet med aktiviteten är att förbättra dialogen och återkopplingen till företag och branschföreträdare, vilket ska ge en ökad förståelse för olika verksamheter och kontroll-verksamheten kan anpassas så att den blir ändamålsenlig utan att i onödan försvåra för företagen.
<b>Livsmedelsverket genomför studiebesök hos företag och kontrollorganisationer</b>	Syftet är att Livsmedelsverket ska få en bättre förståelse för hur vi bidrar till företagens lönsamhet och konkurrenskraft. Effekten blir att arbetssättet skapar ett mervärde för företagen, kontrollen och Livsmedelsverket.
<b>Utveckla rutiner för hur Livsmedelsverket kan ge stöd till de företag där vi är kontrollmyndighet, även i andra frågor än de som uppstår i samband med eller efter en offentlig kontroll.</b>	Syftet är att skapa bättre förutsättningar för företagen som har Livsmedelsverket som kontrollmyndighet genom att förstärka dialogen och stödet till företagen.
<b>Utveckla befintliga arbetssätt för ökad tydlighet för djurskyddsbedömning inför slakt i dialog med branschföreträdare</b>	Livsmedelsverket har påbörjat ett arbete med att ta fram djurskyddsindikatorer för att ge en ökad tydlighet av djurskyddsbedömningarna inför slakt. Syftet med det är både att förenkla och öka tryggheten för djurägarna.
<b>Fortsatt analys, stöd och utveckling av robusta livsmedelsbutiker och andra företag inom myndighetens sakområde</b>	Syfte är att stärka företagens förmåga till beredskap att hantera kris och krig.
<b>Stöd till uppbyggnad av beredskapslager i leden efter primärproduktion, till exempel grossister</b>	Syftet med aktiviteten är ett starkt samarbete med, och stöd till, företag för att stärka Sveriges förmåga till livsmedelsförsörjning.

### 7.3.4 Riskbaserad och likvärdig kontroll

Aktivitet	Syfte och förväntad effekt
<b>Utveckla Livsmedelsverkets ledning och styrning av kontrollen</b>	En stärkt ledning och styrning är avgörande för att minska skillnader i tillämpning och kvalitet mellan kontrollmyndigheter. Syftet med aktiviteten är att tydliggöra vad som ska kontrolleras, hur kontrollen ska genomföras och hur avvikelser ska bedömas och följas upp. Det förväntas leda till en mer likvärdig kontroll för företagen.
<b>Genomföra kalibreringsaktiviteter med kontrollpersonal</b>	Syftet med aktiviteten är att kontrollpersonal ska göra en likvärdig tillämpning av lagstiftningen. För att åstadkomma det planeras återkommande kalibreringsaktiviteter där kontrollpersonal gemensamt diskuterar bedömningar, avvikelser och åtgärder utifrån konkreta exempel.
<b>Identifiera utvecklingsområden och förändringsmöjligheter i kontrollsystem för lantbrukare</b>	Inom projektet Helhetsenkelt arbetar Livsmedelsverket tillsammans med andra aktörer. Syftet med aktiviteten är att identifiera utvecklingsområden som kan leda till en minskad regelbördan för lantbrukare.
<b>Driva frågan om ändring av EU-lagstiftning för att möjliggöra köttkontroller på distans</b>	Syftet med att verka för en ändrad EU-lagstiftning är att möjliggöra kontroller på distans. Den förväntade effekten är att företagare får bättre möjligheter att kunna få kontroll med kort framförhållning samt att likvärdigheten i kontrollen ökar.
<b>Genomföra test av arbetssättet exportkontroll på distans</b>	Syftet med aktiviteten är att underlätta för företag som exporterar livsmedel.
<b>Utvärdera modellen för riskklassning</b>	Syftet med aktiviteten är att följa upp om modellen för riskklassning fått önskad effekt.

## 7.4 Utvärdering av handlingsplanen för fortsatt förenklingsarbete

### 7.4.1 Livsmedelsverkets förtroendemätningar

Livsmedelsverket mäter regelbundet förtroendet bland våra målgrupper - konsumenter, yrkesgrupper inom arbetet med hållbara matvanor, livsmedelsföretag samt kontrollmyndigheter. Förtroendemätningar bland livsmedelsföretag har genomförts genom telefonintervjuer år 2011, 2013, 2018 och 2024 och nästa är planerad att genomföras 2027. Syftet med förtroendemätningen är att förstå hur Livsmedelsverket uppfattas av livsmedelsföretag och därigenom ge Livsmedelsverket värdefulla insikter i arbetet att utveckla verksamheten. I förtroendemätningen 2024<sup>24</sup> ställdes bland annat frågor om i vilken grad företagen upplever att Livsmedelsverket förstår företagens situation, i vilken grad Livsmedelsverket underlättar för företag och i vilken grad Livsmedelsverket ger stöd till livsmedelsföretag att förstå lagar och regler.

Vid 2024 års mätning angav 46% av de svarande att de upplever att Livsmedelsverket förstår företagens situation, 48% av de upplever att Livsmedelsverket underlättar för livsmedelsföretag och 60% att de upplever att Livsmedelsverket ger stöd till livsmedelsföretag att förstå lagar och regler. Resultatet från den planerade förtroendemätningen 2027 kommer visa på om de aktiviteter som genomförs inom företagsarbetet under åren 2024 till 2027 givit en effekt i form av att företagen upplever ett ökat stöd från Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket mäter även upplevelsen av slaktkontrollen på slakterier och vilthanteringsanläggningar. Vid 2025 års mätning uppgav två av tre slakterier eller vilthanteringsanläggningar att de har stort eller mycket stort förtroende för Livsmedelsverket. Mätningen har genomförts vartannat år sedan 2019 och om en mätning genomförs 2027 kan även den visa på om aktiviteter som genomförs inom företagsarbetet under åren 2025 till 2027 gett någon effekt.

### 7.4.2 Stärkt resultatkultur genom utvecklad uppföljning

Arbetet med Livsmedelsverkets utvecklade mål- och resultatstyrning fortsätter under de kommande åren, med särskilt fokus på att utveckla indikatorer och mätetal både generellt och inom prioriterade områden, som myndighetens arbete gentemot livsmedelsföretag.

---

<sup>24</sup> Livsmedelsverket. (2024). Livsmedelsverkets förtroendemätning bland livsmedelsföretagare 2024. Uppsala: Livsmedelsverket.

En stark resultatkultur är avgörande för att säkerställa att myndigheten använder sina resurser effektivt och prioriterar åtgärder som ger störst nytta för målgrupperna. Genom kontinuerlig uppföljning och nära dialog med bransch och företag kan Livsmedelsverket anpassa insatser, följa upp effekter och förbättra tjänster och vägledning. Detta ökar förutsägbarheten, tydligheten och värdet för företagen, samtidigt som myndigheten får underlag för strategiska beslut och kontinuerlig utveckling.

## 8. Slutsats

Livsmedelsverket har under uppdragstiden, från januari 2024 till december 2025, genomfört över 40 aktiviteter som på olika sätt syftar till att förenkla för livsmedelsföretag.

De två regeringsuppdragen om förenkling för företag har gjort det möjligt att sammanställa och presentera en samlad bild av företagsarbetet som genomförs på många olika fronter på Livsmedelsverket. Framtagandet av handlingsplanen för det fortsatta förenklingsarbetet kommer göra det lättare att framöver ge en samlad bild av företagsarbetet som genomförs på myndigheten och ökar förutsättningarna för ett effektivt företagsarbete.

Det är dock för tidigt att dra några definitiva slutsatser om vilka effekter aktiviteterna som har genomförts under uppdragsperioden har resulterat i för företagen. Från några av de större aktiviteterna kan vi redan se tidiga effekter men det är i huvudsak förväntade effekter. Arbetet har visat på vikten av att planera in uppföljning och utvärdering av genomförda förändringar för att kunna se om de har den önskade effekten och ger en minskad regelbörda hos företagen som de syftar till. Modellen för systematisk uppföljning av Livsmedelsverkets arbete för att underlätta för företag är därför nästa viktiga steg i företagsarbetet på Livsmedelsverket.

### 8.1 Förväntade effekter för företag

#### 8.1.1 Arbetet för ett ändamålsenligt regelverk

Livsmedelsverket har under uppdragstiden beslutat om flera nya eller ändrade föreskrifter som på olika sätt bidrar till att underlätta för företagen. Myndigheten har även påbörjat flera föreskriftsarbeten som förväntas leda till förenkling för livsmedelsföretag.

Ett exempel är nya föreskrifter om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött av vildsvin<sup>25</sup>, som gör att de cirka 4000 dagligvarubutiker och 27 000 restauranger som finns i Sverige har möjlighet att köpa vildsvin direkt från de 2000 utbildade jägare i landet.

Ett annat exempel är att det avskaffade anmälningskravet för färdigförpackade så kallade fri från-livsmedel<sup>26</sup> har resulterat i att företag som producerar eller säljer färdigförpackade livsmedel som märks som 'fri från', från den 1 januari 2026 inte längre behöver anmäla detta till Livsmedelsverket. Under 2025 inkom 323 anmälningsärenden till Livsmedelsverket för fri från-produkter.

---

<sup>25</sup> Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2024:6) om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött av vildsvin.

<sup>26</sup> Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2025:2) om ändring i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2014:4) om livsmedelsinformation.

## 8.1.2 God service och gott bemötande

I kapitel fyra redovisas de genomförda aktiviteterna som handlar om att ge god service och gott bemötande till företag.

Aktiviteten kompetensutveckling i samtalsmetoden motiverande samtal som har genomförts för Livsmedelsverkets kontrollpersonal under 2025 förväntas leda till att de cirka 1400 livsmedelsföretag som får kontroll av någon av de 21 inspektörer som genomfört utbildningen upplever en ökad service och ett gott bemötande vid kommande inspektioner.

Under 2025 genomförde Livsmedelsverket en utvärdering av hur representanter på företag som fått kontroll av en av Livsmedelsverkets inspektörer upplevde service och bemötande vid kontrollen. Företag som har kontrollerats av en inspektör som genomfört utbildningen Motiverande samtal erbjöds att via en QR-kod logga in och svara på frågor i ett webformulär. 27 procent av de kontrollerade företagen svarade på formuläret (101 stycken) och svaren visade på ett positivt resultat, oavsett vilken fråga i formuläret som analyserades. Högst betyg fick inspektörernas bemötande följt av inspektörernas förmåga att förklara för dem som fick en avvikelse vad orsaken var.

Företag som har kontrollerats av en inspektör som inte genomgått utbildningen Motiverande samtal ingick inte i undersökningen. Undersökningen kan därför inte svara på om det var någon skillnad på inspektörers service och bemötande beroende på om de gått utbildning eller inte. Det starka och positiva resultatet från undersökningen visar dock att företagen var mycket nöjda med service och bemötande från inspektörer som genomfört utbildningen.

## 8.1.3 Dialog med företagen

Genom införandet av den nya rutinen för remittering av ändringar i vägledning på Livsmedelsverkets webbplats Kontrollwiki förväntas de företag som väljer att prenumerera på remisser (cirka 850 stycken i dagsläget) kunna delta och påverka vägledningen till livsmedelslagstiftningen i ett tidigt skede.

Företagen upplever en bra dialog med Livsmedelsverket. I samband med att Livsmedelsverket lät företag och branschorganisationer lämna in förslag på regelförenklingar i en e-tjänst lyfte flera branschorganisationer att de upplevde att dialogen med Livsmedelsverket var väldigt bra. Företagen och branschorganisationerna efterfrågade dock mer återkoppling från Livsmedelsverket om vad som händer med inlämnade förenklingsförslag. Den förväntade effekten av utvecklandet av de regelbundna mötena som hålls mellan Livsmedelsverket och branschföreträdare är att företagen även upplever att de får den regelbundna återkoppling från Livsmedelsverket som de önskar.

## 8.1.4 Riskbaserad och likvärdig kontroll

Under 2023 beslutade Livsmedelsverket om nya nationella föreskrifter om kontrollfrekvens<sup>27</sup> som kontrollmyndigheterna under 2024 började tillämpa. Den nya modellen ska omfatta planerad och regelbunden kontroll av livsmedelsanläggningar i leden efter primärproduktion, anläggningar som tillverkar snus och tuggtobak, anläggningar för dricksvattenförsörjning och av kontaktmaterialverksamheter. Tillämpningen av föreskrifterna och den nya modellen förväntas leda till en mer enhetlig riskklassning i hela landet.

De ca 95 000 verksamheter som omfattas får med den nya riskklassningsmodellen ungefär 22 % färre offentliga kontroller jämfört med tidigare modell (Livsmedelsverket, 2025). Den stora minskningen är för livsmedelsanläggningar i sista led, det vill säga butiker, restauranger och andra som tillhandahåller livsmedel direkt till slutkonsument. Företagarnas kostnader för livsmedelskontroll sjönk med 72 miljoner kronor mellan år 2023 och 2024, en minskning med ungefär 24 %.

Under 2025 utvärderades för första gången utfallet av livsmedelskontrollen under föregående år enligt uppföljningsmodellen med indikatorer. Modellen följer upp i vilken grad livsmedelskontrollen är riskbaserad, verkningsfull, rättssäker och likvärdig. Uppföljningen gav en baslinje över resultatet från kontroll utförd under 2024. En förväntad effekt är att resultatet från uppföljningen av indikatorerna kommer kunna jämföras med företagens upplevelse av kontrollen. Då kommer det gå att utvärdera hur till exempel likvärdigheten i kontrollen påverkar företagens upplevelse av regelbördan.

---

<sup>27</sup> Livsmedelsverkets föreskrifter och allmänna råd (LIVSFS 2023:2) om kontrollfrekvens för riskbaserad kontroll.

